

မေးခွေးစာပြုတ်၊ ဂုဏ်၊ ဂုဏ် ကို

လိပ်စာစာရင်း
၂၀၂၂-၂၀၂၃

လံာ်ခိၣ်တီၤလၢတၢ်ကွၢ်ယုအီၤ

- ၁. လံာ်ခိၣ်တီၤလၢ တၢ်ကွၢ်ယုအီၤ ၁-၂
- ၂. တၢ်ကစီၣ်လၢကွၢ်ခိၣ်.....၃
- ၃. တၢ်တဲဖျါ ဟူရိၣ်လီၤကဝီၤကွၢ် အတၢ်တီၢ်ကျဲၤ, တၢ်ထံၣ်စိ,တၢ်လၢပနၢ်တဖၣ်.....၄
- ၄. တၢ်အသူအသၣ်လၢအဟဲအိၣ်ဖျါထီၣ် ဖဲပုၤကွၢ်ဖိဖျါထီၣ်ကွၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ.....၅
- ၅. ပုၤမၤတၢ်ဖိ အမံၤအသၣ်အလံာ်.....၆-၉
  - ၅.၁. ဟူရိၣ်ကွၢ်ကမံးတံာ် ဒီး ကီၢ်ရုၣ်လီၤကဝီၤ ပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ်
  - ၅.၂. မဲၤဒူးစၢၣ် ၂တီၤ, ၃တီၤ အပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်
- ၆. လံာ်နံၣ်လံာ်လါ.....၉
- ၇. တၢ်ဂ့ၢ်လၢအတဲဖျါထီၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်.....၁၀-၁၇
  - ၇.၁. အဲးဖဲအံၤအိၣ်ရၣ်ဖံၣ်အ့ၣ်(FERPA) တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ
  - ၇.၂. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်တကွၢ်တလီၤပုၤနီၤတဂၤ
  - ၇.၃. အကူၣ် ၅၀၄ အမဲရကၤ ကွဲၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
  - ၇.၄. ပုၤက့ပုၤကွဲၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်
  - ၇.၅. ကွၢ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးမၤ လၢတၢ်ဟ်အီၤဘၣ်ဘၣ်ဘၢဘၢ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
    - ၇.၅.၁. လံာ်နံၣ်ဒိ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်
  - ၇.၆ ပုၤအနီၢ်တဂၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
  - ၇.၇ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ တၢ် Title I
- ၈. တၢ်ဟဲတုၤဆူကွၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ.....၁၈-၁၉
  - ၈.၁. တၢ်တဟဲထီၣ်ကွၢ်
  - ၈.၂. တၢ်ဟဲတုၤဆူကွၢ် ဒီး တၢ်ဆၢကတီၢ်နၢ်ရံၣ်
- ၉. တၢ်ဖံးလိမၤဒီး.....၁၉-၂၃
  - ၉.၁. ကွၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ ဒီး တၢ်မၤစၢၤနပုၤကွၢ်ဖိ
  - ၉.၂. မိၢ်ပၢ် ဒီး ပုၤတဝၢ တၢ်ဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် ဒီး တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်
  - ၉.၃. တၢ်ဒီးဖဲးတဖၣ်
  - ၉.၄. တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖၣ်
  - ၉.၅. တၢ်ဟ်ဖိသၣ် ဖဲကွၢ်ပျါဝံၤအလီၢ်ခံ
  - ၉.၆. နီၣ်ခိ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ (PE)
  - ၉.၇. လံာ်မးဟ်ဖျါ-တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ

၁၀. တ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတဖၣ်..... ၂၃-၂၅

- ၁၀.၁. ကွဲအကသံၣ်သရၣ်မုၣ်ဖိ တ်ဖံးတ်မၤ
- ၁၀.၂. တ်ဆဲးကသံၣ်ဒိသဒါ တ်ခွဲးနီၣ်ကွဲးယါ
- ၁၀.၃. ကသံၣ်ကသီလၢကွဲ
- ၁၀.၄. အိၣ်လၢကွဲပူၤ ဖဲတ်ဂဲၤလိၣ်ကွဲလၢ တ်ချူအဆၢကတီၢ်

၁၁. တ်သိၣ်တ်သီသနူ ဒီး တ်မၤအကျိၤအကွၢ်..... ၂၅-၃၀

- ၁၁.၁. တ်ကူတ်သိး
- ၁၁.၂. လုၣ်ယီၢ်
- ၁၁.၃. လံာ်ထၢၣ်
- ၁၁.၄. တ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ ကွဲအတၢ်စုလိၣ်ခိၣ်ခိၣ်
- ၁၁.၅. အိၣ်ဆိးလိၣ်ကျဲ, ဟံၣ်နီၣ်ဂံၢ် ဆိတလဲ
- ၁၁.၆. တ်ခိကျဲ
- ၁၁.၇. လီမုၣ်အူ ဖဲဖိကဟၣ် တ်ပိးတ်လီ
- ၁၁.၈. ဝှံဂီၢ်အူ တ်မၤအကျိၤအကွၢ်
- ၁၁.၉. တ်သူ ကွဲအတၢ်ဂဲၤလိၣ်ကွဲလိၣ်
- ၁၁.၁၀. တ်ဟးထီၣ်ဆူ ကွဲကရၢ်အချူ
- ၁၁.၁၁. တ်လိၣ်မၤ ဒီး တ်ထံၣ်က့ၤတၢ်
- ၁၁.၁၂. တ်ကစီၣ်
- ၁၁.၁၃. ကျိၣ်စု
- ၁၁.၁၄. မူးသးဖံတၢ်ကွဲမုၣ်
- ၁၁.၁၅. တ်ဂဲၤလၢကွဲ ပိးလီ, ဖိသၣ်တၢ်ဂဲၤလိၣ်ကွဲ
- ၁၁.၁၆. တီပူၤ မူးသးဖံ
- ၁၁.၁၇. တ်ပူၤတၢ်ဖျဲး တ်ဘျူတဖၣ်
- ၁၁.၁၈. ကွဲ တ်ဂီၤတဖၣ်
- ၁၁.၁၉. တ်သူကွဲ အလီတဲစိ လၢကွဲ
- ၁၁.၂၀. တ်ဂီၤမူ အတၢ်သိၣ်တ်သီသနူ
- ၁၁.၂၁. တ်ဟဲဟးဆူကွဲ
- ၁၁.၂၂. တ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ မူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤ အဝှံအကျိၤ

၁၂. တ်ပၢတၢ်ဆၢတၢ် ဒီး တ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ် အပတီၢ်..... ၃၁-၃၆

- ၁၂. ၁. တ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်
- ၁၂.၂. သိလုၣ်ဘၢး တ်သိၣ်တ်သီ ဒီး တ်ပူၤတၢ်ဖျဲး
- ၁၂.၃. စုကဝဲၤတၢ်ပိးတ်လီ လၢကွဲ
- ၁၂.၄. ဇံးဖး (Zpass)

၁၃. ပုၤကွဲဖိ တ်ဖံးတ်မၤတဖၣ်..... ၃၆-၃၈

- ၁၂.၁. တ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တ်ဖံးတ်မၤတဖၣ်
- ၁၂.၂. ကွဲတၢ်အိၣ်
- ၁၂.၃. ကီၢ်အမဲရကၤတၢ်သူၣ်တၢ်ဖျဲးဝဲၤကျိၤ-USDA- တ်တကွၢ်တလီၤပုၤနီၣ်တဂၤ လံာ်ရၤလီၤ

တၢ်ကစီၣ်လၢကိၣ်ခိၣ်

ဟဲမုၢ်မုၢ်ဆူမဲးဒူးစၢၣ် ၂တီၤ-၃တီၤ ကိၣ်တက့ၢ်,

မ့ၢ်တၢ်သးခုဒိၣ်မးလၢ ပကစးထီၣ်ဘၣ် ၂၀၂၂-၂၃ ကိၣ်ထီၣ်န့ၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. ပတူၢ်ဘၣ်လၢ ပကိၣ်မ့ၢ်ကိၣ်လၢအလီၤဆီ မ့ၢ်လၢ ပအိၣ်ဒီးချူးစီၤကိၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢအသိၣ်ဒီး တၢ်မၤလိတီၤလၢ အလီၢ်အကျဲဒုၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. ပပညိၣ်ယီၤပခိၣ်ဆူ ပတၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲ ဒီး ပကိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ် အဖီခိၣ်သ့ၣ် ဒ်သိးပကမၤလၢပုၤတၢ်လၢ ပုၤခံတီၤဒီးပုၤသၢတီၤကိၣ်ဖိ လီၢ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤသပုၢ်ကတၢ်လၢ ကိၣ်အံၤမ့ၢ်သပုၢ်ကတၢ်ကိၣ်လၢပုၤခံတီၤဒီးသၢတီၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီးပအိၣ်ဒီး တၢ် သ့ၣ်ခုသးခုကျဲအိၣ်ဒိၣ်မးလၢတၢ်မၤလိ,တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤဒီးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် လၢပပုၤကိၣ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပနၢ်သပုၢ်ကတၢ်လၢ ပမ့ၢ်ပုၤတကဂုၢ်ယီၤတဖုယီၤန့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ဖိယီၤဖိတဖၣ် မ့ၢ်ပုၤအရူဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢပကဂုၢ်အပူၤ စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ယုၢ်ဒီးနတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤန့ၣ်,ပကမၤဆူၣ်ဆူၣ် လၢတၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ပုၤကိၣ်ဖိ အကံၢ်အစီ လၢအဘၣ်ထွဲဒီး လံာ်တၢ်ဒူး,လံာ်တၢ်ဖး,လံာ်တၢ်ကွဲး,လုၢ်လၢတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သး ဒီး တၢ်ဂုၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ်အတၢ်သ့ၣ်ဘၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိးလိမၤဒီးမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ခုသးခုအကျဲတဘိလၢ အလီၢ်ဘၣ်ပုၤကိၣ်ဖိ,ကိၣ်သရၣ်ဒီးမိၢ်ပာ် ကိးဂၤအတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအသး မၤသကိးတၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပသ့ၣ်ဖူးစံးဘိးကဘျးလၢအမံၤမ့ၢ်(Madison 2-3Center)န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ် ကျဲတဘိလၢ နဆဲးကျိးပုၤသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤပာ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤသ့ၣ် ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်အသးလၢကိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.ပအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး ပုၤယဲၤသန့လၢအမ့ၢ် (www.madisonelementaryhuron.shutterfly.com)စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ကိသးကိနီတမံၤ လၢနကဟဲဟးဆူပကိၣ်အဝဲဒၤအပူၤ ဖဲနအိၣ်ဒီး တၢ်သံကွၢ်, တၢ်လၢနအိၣ်ဒီးတဲ အခါတဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် နဟဲဆူပကိၣ်အဝဲဒၤအပူၤ ဒီး ထဲဒၣ် ဆၢဂ့ၤဆၢဝါပုၤသ့ၣ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ.

ပအိၣ်ခိးကွၢ်လၢကဒီးတၢ်မၤလိန့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သးခုန့ၣ်လီၤ.

ဟံးသၢၣ် ရိၣ်ဖဲလံာ်
မဲးဒူးစၢၣ်တီၤဖုၣ်ကိၣ်ခိၣ်

အိၣ်ဒီးလုလၢလၢအယံလၢတဖၣ်   အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီး   အိၣ်ဒီးတၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ   အိၣ်ဒီးတၢ်ပုၤတၢ်ဖျး

မဲးဒူးစၢၣ် ၂တီၤ, ၃တီၤကိၣ် အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးဖဲ 180 Idaho SE န့ၣ်လီၤ.
ပလီတဲစိ နီၢ်ဂံၢ်မုၢ်ဝဲ (၆၀၅)၃၅၃-၇၈၈၅ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ, တၢ်ထံၣ်စိ, တၢ်လၢပနၢ်တဖၣ်

တၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤ

ပုၤမၤလိတၢ်လၢအသးသမူဒိစိတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်အိၤ ဒီး မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အိၤခိဖျါ တၢ်သိၣ်လိလၢ အအိၣ်ဒီး ခိၣ်ယၢၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထံၣ်စိ

တၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ - တၢ်ဟ်ကဖၢလၢသး - တၢ်အကံၢ်အစိ ဂ့ၤကတၢၢ် လၢပုၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်

တၢ်လၢပနၢ်

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အူညါအဂီၢ်, ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ တၢ်နၢ်လၢအလီၢ်တၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်လၢအဘၣ်ယး ဖိဒဲးဖိသၣ်, ကွီ, ဒီးပုၤတတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အဖိခိၣ်ဒဲးလဲၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢပနၢ်မ့ၢ်ဝဲ.....

- ၁) ပုၤဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးမၤလိန့ၣ်တၢ်သ့, ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်သ့, မၤန့ၣ်မၤနၢၤတၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂) တၢ်မုၢ်လၢလၢအထီၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ပုၤမၤနၢၤတၢ်ဖိလၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃) ပကူၢ်ကတၢၢ်ကတီၤန့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်သးလၢကတၢၢ်တၢ်ဒီးပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဂၤဘၣ်တဂၤဒဲးသိးအကမၤဒိၣ် ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အကံၢ်အစိန့ၣ်လီၤ.
- ၄) ပတၢ်ထူးတၢ်တီၤအဒိၣ်ကတၢၢ်မ့ၢ်ဝဲကမျါန့ၣ်လီၤ.
- ၅) ပုၤတဂၤဒီးတဂၤအိၣ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်အလုၢ်အပူၤဒီးအသူးအသ့ၣ်အလၢအကပီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၆) တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်စးထီၣ်အသးလၢဟံၣ်လၢပိဒီးဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဟ့ၣ်နီၤအီၤလၢပုၤ မၤလိတၢ်ဖိ, ဟံၣ်ဖိယိဖိ, ကွီ, ဒီးပုၤတတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၇) ပကူၢ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျါအကျဲအိၣ်ဒီးမူဒါလၢပုၤတတၢ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၈) တၢ်ဂုၢ်မၤန့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပကူၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကွၢ်စိန့ၣ်လီၤ.
- ၉) ပကူၢ်အတၢ်တီၢ်ဟ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ကမၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၀) တၢ်ဆိတလဲမ့ၢ်ဝဲတၢ်အရ့ဒိၣ်သပုၤကတၢၢ်လၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၁) တၢ်ကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်ဘျါခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးဝံၤဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ဟ်ဖျိၣ်မၤသကိး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိၣ်နီၢ်မးလၢပုၤတတၢ်တၢ်သဘျါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၂) ကွီအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျါအကျဲလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ပုၤတတၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၃) တၢ်ရူၤလိာ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤလၢတၢ်တီၢ်လိၤအပူၤဒီးတၢ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပုၤပုၤထံဖိကီၢ်ဖိဒီးကလုၢ်န့ၣ်ကသ့ အဂီၢ်တၢ် ကဘၣ်သိၣ်လိမၤယုၤအီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၁၄) ပုၤဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်ကွီကမၤစၢၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အသုအသၢ်တဖၣ်လၢ အဖဲအိၣ်ဖျါထီၣ်ဖဲ ပုၤကိၣ်ဖိဖျါထီၣ်ကိၣ်ဝံၤအလီၣ်ခံ

ဒ်တၢ်အစၢလၢပတဲဖျါထီၣ်အီၤလၢအအိၣ်ဖျါလၢပတၢ်တီၢ်ကျဲၤအပူၤအသိးန့ၣ်,ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ်ကဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢ....

- တၢ်ဆိကမိၣ်အနီၣ်ဝံၤခံလၢအဘၣ်ယးဒီးလံာ်ကိၣ်လၢကျိၣ်,တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒုး,လံာ်ဖဲအ့ၣ်,ဒီးလံာ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သ့ဝဲဖဲဖိကဟၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢအကမၤဂ့ၤထီၣ်ပဲကူၣ်န့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပတီၢ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့အလၢအပုၤ,ဒွဲလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့,တၢ်ကိၣ်လိထံသး,နီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤ,ဒီးတၢ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ဘျါတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်လၢအဟံၣ်ယုာ်ဒီး...**
  - တၢ်တူၢ်လိာ်တၢ်,တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်,တၢ်ကွဲးရဲၣ်ကျဲၤတၢ်,တၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်အခိပညီ,ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤတဖၣ်,
  - တၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်လၢအဘၣ်လိာ်ဖိးဒုသ့ၣ်တဖၣ်,
  - တၢ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်အမ့ၢ်အတီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအပူၤတဖၣ်,ဒီး
  - တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အစၢလၢအဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီလၢတၢ်ကီတၢ်ခဲအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ဆဲးကျိးတဖၣ်လၢအဟံၣ်ယုာ်ဒီး...**
  - တၢ်ဖး,တၢ်ကွဲး,တၢ်ဒိကနာ်,တၢ်စံးကတိၤလၢအတုၤလီၤတီၤလီၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးတၢ်ဒုးဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်ဘါအကလုာ်ကလုာ်ခံခါလိာ်,
  - တၢ်ဖးဒီးတၢ်တဲဖျါထီၣ်ဖဲဖိကဟၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအခိပညီသ့ၣ်တဖၣ်,
  - တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်ဒီးတၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ဆဲးကျိးလၢအတဟံၣ်ယုာ်ဒီးတၢ်ကတိၤတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်,ဒီး
  - တၢ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်ပနီၢ်လၢ,တၢ်လၢတၢ်ဂီၤန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအတၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သးအက့ၢ်အဂီၤတခါန့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ကိၣ်လိထံသးလၢကမ့ၢ်အမဲရကၤထံဖိကီၢ်ဖိလၢအဂ့ၤလၢအဟံၣ်ယုာ်ဒီး...**
  - တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢပုၤတတၢ်အပူၤ,ကီၢ်စဲၣ်ဒီးထံကီၢ်အပတီၢ်အပူၤအိၣ်ခဲလဲၣ်,
  - တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်ပုၤတတၢ်အတက့ၢ်လၢအလဲၤဒီးဟီၣ်ခိၣ်လုၤလၢထူၤသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆိလိာ်အသးလၢထံကီၢ်ပဒိၣ်ပၤဆုၤမၤဝဲ,
  - တၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်မူၤဒါလၢတၢ်အံးက့ၤက့ၤန့ၣ်ဆၢၣ်ခိၣ်ယၢၤ,ဒီး
  - တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်သန့အတၢ်န့ၣ်ဘျုးလၢအပုၤဒီးတၢ်သဘျုးလၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်,ဟံးန့ၣ်စၢၤမူၤဒါလၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤလၢအဟံၣ်ယုာ်ဒီး...**
  - တၢ်အိၣ်မူပိာ်ထွဲတၢ်န့ၣ်ကျဲ,ကိၣ်လိမၤထွဲတၢ်ဆၢကတီၢ်,ဒီးတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်သးလၢအဲၣ်ဒီးစးထီၣ်မၤတၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ်,
  - တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်မူၤဒါလၢတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်မၤအပူၤဒ်အလီၢ်အိၣ်အသိး (အဒိ..ကဂ့ၢ်ဖိ,ခိန့ၢ်,ပုၤမၤညီ က့ၤတၢ်,ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်,ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအတဒိးသန့ထီၣ်အသးလၢပုၤနီတဂၤ),ဒီး
  - တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒ်သိးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်လၢအိၣ်လၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်အံၤက့ၤက့ၤနီၢ်ခိ,တၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်,တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးလၢအဂ့ၤလၢအဟံၣ်ယုာ်ဒီး...**
  - တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့မ့ၢ်တၢ်လၢအရူဒိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးလၢနီၢ်ကစၢ်ဒီးပုၤဂၤအဂီၢ်,
  - တၢ်ယုမၤန့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအလီၢ်အိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤမုာ်သ့ၣ်မံးမုာ်သး,တၢ်အိၣ်ကသုၣ်အိၣ်ကသိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်,ဒီး
  - တၢ်ကွၢ်နီၣ်မၤနီၢ်တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်အလုၢ်အပူၤလၢတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ပြၢလိာ်သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခါလိာ် အပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟူရိၣ် ကိုကမ်းတံၢ် ဒီး ကီၢ်ရှၢၣ်လီၢ်ကဝီၤ ပုၤဟၢဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ်

ကးရဲး ဘုးစခိး

ရှဲလံၣ် စံမိစမၣ်

ထု ဘဲ ဘၢခၢၣ်

ခြံး လံ

ခြံးစတံၣ် ကျဲၤဇၢၢ်

ဒီးကထၢၣ် ခြံး စတုဟိး
ကူၣ်သ့ခိၣ်
လီၤတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၀

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

ခဲလံၣ် ခြံးစတီဖၢၣ်စၢၣ်
မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မူဒါခိၣ်
လီၤတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၉၅

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

လုဒၣ် ဖံး
လံၢ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်ပုၤန့ၣ်တၢ်,တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိ, ဒီး
တၢ်ဒီးစဲး, ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ ၉ (Title IX)
လီၤတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၉၅

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

ကိုလံ ခိၣ်နးခိၣ်န့ၣ်
အံၤအဲးစံအဲလံ ပုၤန့ၣ်တၢ်, ကီၢ်စၢဖိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်
ကျဲၤ ဒီး ပုၤအိၣ်ဒီးမူဒါ, ဒီး စံၣ်ထံၣ်အံ (CTE)
လီၤတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၈၆၆၀

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

ရးလံနၢ် ရှုလုၣ်
တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီ ပုၤန့ၣ်တၢ်
လီၤတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၉၅

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

မး ရဲးကံၣ်
တီၤထီ ကိုခိၣ်
လီၤတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၀၀

701 18th St. SW
Huron, SD 57350

လီၤရၢၣ် ဝဲၤလဲစဲၣ်
တီၤခၢၣ်သးကိုခိၣ်
လီၤတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၀

1045 10th St. SW
Huron, SD 57350

ရိးန့ၣ် မ့ဒိၣ်စတဲး, ခိလန့ၣ် ကိုခိၣ်
တီၤထီ ကိုခိၣ် ခံ
လီၤတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၀၀

701 18th St. SW
Huron, SD 57350

လါဒ် ဟာစာ
တီးရားသး ကိုခိန်ခံ
လိတ်စိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၀

1045 18th Street SW
Huron, SD 57350

ဟဲသာ ခိန်ဖဲလ်
မဲးဖဲစာ ကိုခိန်
လိတ်စိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၈၅

1680 Idaho Ave SW
Huron, SD 57350

ရီကွာန် အီလာ်
မဲးဖီကဟာ်ပီညါ ပုနဲနဲတံာ်
လိတ်စိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၀၀

701 18th Street SW
Huron, SD 57350

ကို ဟိဘဲး
တံာ်ညုန်ထီန် နီး ဟိန်ခိန်လီာ် ပုနဲနဲတံာ်
လိတ်စိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၆၇

150 5th St. SW
Huron, SD 57350

မဲသံ ဘီးစကြီး
ပံစိာ်တီဆုာ် ပုနဲနဲတံာ်
လိတ်စိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၈၉

700 Lincoln Ave NE
Huron, SD 57350

ဖဲကံန် ဟဲး
ဘျုန်ခဲနာ် ကိုခိန်
လိတ်စိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၇၅

555 Mellette SW
Huron, SD 57350

မဲရံန် ဟဲးခါန်
ဝဲးရံတံာ် ကိုခိန်
လိတ်စိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၉၅

1451 McClellan Drive
Huron, SD 57350

ထဲရံန် ရီးထာ်
တံာ်ဟူးတံာ်ဂဲာ် ပုနဲနဲတံာ် နီး အရံန်နာ် မူဒါခိန်
လိတ်စိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၇၃

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

အဲမဲဒန် ရဲလံာ်
ကိုတံာ်အီန် ပုနဲနဲတံာ်
လိတ်စိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၉

1045 18th St. SW
Huron, SD 57350

မဲးဒူးစာ်ၣ် ၂တီး,၃တီးကို ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်

ဟဲသၢ်ၣ် ရိၣ်ဇဲလ်	ကွီခိၣ်
ခါလံၣ် ဒူးဘူး	၂တီး ကွီသရၣ်
ခါလံၣ် ကွီစာ်ၣ်	၂တီး ကွီသရၣ်
ဟီလံၣ် ခါဒံၣ်	၂တီး ကွီသရၣ်
စ့ရၣ် ငြိယာ်	၂တီး ကွီသရၣ်
ဘဲးကံၣ် မိဒူး	၂တီး ကွီသရၣ်
မဲးစဲၣ် ငြိ	၂တီး ကွီသရၣ်
ခဲလဘံၣ် ကွီစာ်ၣ်	၂တီး ကွီသရၣ်
ဒူး အးရှဘီၣ်	၂တီး ကွီသရၣ်
စိဖံၣ် ဘဲယာ်	၂တီး ကွီသရၣ်
လုန မါခါး	၃တီး ကွီသရၣ်
မဲကံၣ် ခါးမဲ	၃တီး ကွီသရၣ်
မလဲၣ် တံထၢ်စာ်	၃တီး ကွီသရၣ်
ထမါရၣ် လူ	၃တီး ကွီသရၣ်
ခုလၣ် မချီ	၃တီး ကွီသရၣ်
အါလဲးကစံ ခါရဲး	၃တီး ကွီသရၣ်
ဖြူ စကြ	၃တီး ကွီသရၣ်
အဲကွီၣ် ခါး	၃တီး ကွီသရၣ်
လုန စိး	၃တီး ကွီသရၣ်
ခြိးစတိၣ် ခြိးစတဲစာ်	၃တီး ကွီသရၣ်
အဲကွီၣ် ဘိၣ်ထဲလ်	နဲၣ်ချီ
ကျဲနဲ မးထုစာ်	ပှၤမၤကဆိတၢ်
စတဲး ဒံၣ်ဘီ	ပှၤမၤကဆိတၢ်
ခုလံ ရီ	လံၣ်ရဲးဒီးသရၣ်
ရဲထၣ် ဘူးစဲလၢ်	ကွီကသံၣ်သရၣ်မုၣ်ဖိ
ရှဲလံၣ် မူလၢ်	ကွီပှၤဂ့ၢ်ဖိ ပှၤမၤတၢ်ဖိ
စတုစံၣ် ဒဲးလဲရဲယာ်	တၢ်သိၣ်လိနဲၣ်လိ သရၣ်
ခုဘလံ ဖြူးမဲ	ပှၤမၤစၢၤသရၣ်
ဘဲးကံၣ် ဟါရဲး	ပှၤမၤစၢၤသရၣ်
အဲမလံၣ် စလဲန့ၣ်	တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆါ သရၣ်
အု စတံဖဲၣ်	နီၣ်ခိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ သရၣ်
မဲကံၣ် စမဲး	အဲအဲးစအဲလ ကွီသရၣ်
ကွီစလံၣ် ရှမဲး	အဲအဲးစအဲလ ကွီသရၣ်
ကွဲၤစံၤခဲၣ် အူၤရဲန့ၣ်	ပှၤမၤစၢၤ အဲအဲးစအဲလ ကွီသရၣ်
ခါ ဝှ်	ပှၤမၤစၢၤ အဲအဲးစအဲလ ကွီသရၣ်
ဒဲးယဲနံၣ် လိ	ဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်မၤစၢၤ တီၤဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်လီၤဆိ ကွီသရၣ်
ဒိရၣ်ကွီ ဝး	ပှၤမၤစၢၤ ဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်မၤစၢၤ တီၤဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်လီၤဆိ ကွီသရၣ်
ရီနံၣ် ဝး	ပှၤမၤစၢၤ ဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်မၤစၢၤ တီၤဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်လီၤဆိ ကွီသရၣ်
ဝုနံၣ် ဝုလံစာ်	ပှၤမၤစၢၤ ဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်မၤစၢၤ တီၤဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်လီၤဆိ ကွီသရၣ်
စိနယာ် ဗွဲၣ်	ပှၤမၤစၢၤ ဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်မၤစၢၤ တီၤဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်လီၤဆိ ကွီသရၣ်
ကွဲၤလဲအါနံၣ် ကွဲၣ်စဲၣ်	တၢ်စဲးတၢ်ကတိၤ ကွီသရၣ်
မဒုလၢ် ဝုလံယာ်	ပှၤမၤစၢၤ တၢ်စဲးတၢ်ကတိၤ ကွီသရၣ်
ရံၤကွဲၣ်နါ ချဲဘဲ	ပှၤမၤစၢၤ တၢ်စဲးတၢ်ကတိၤ ကွီသရၣ်
ဘး မါရံ	ပှၤမၤစၢၤ ပှၤကွီဖိ ကွီသရၣ်
စတုစံၣ် ဝဲးစတံၣ်	ပှၤမၤစၢၤ ပှၤကွီဖိ ကွီသရၣ်
မးစံယာ် မုလၢ်	ပှၤမၤစၢၤ ပှၤမၤစၢၤ ပှၤကွီဖိ ကွီသရၣ်
ဟဲသၢ်ၣ် ဘးမးစံထၢ်	ပှၤမၤစၢၤ ပှၤမၤစၢၤ ပှၤကွီဖိ ကွီသရၣ်
တြးထနံၣ် စကြ	တၢ်မၤလိလီၤဆိအလီၢ် ကွီသရၣ်
ခါလံၣ် ဖိလစံ	ပှၤမၤစၢၤ တၢ်မၤလိလီၤဆိအလီၢ် ကွီသရၣ်
မးခံယာ် ရူးကၢ်	ပှၤမၤစၢၤ တၢ်မၤလိလီၤဆိအလီၢ် ကွီသရၣ်
ရူးခံၣ် ဟဲ	ပှၤမၤစၢၤ တၢ်မၤလိလီၤဆိအလီၢ် ကွီသရၣ်
အဲဘၢ်ၣ် ကွဲးခိး	ပှၤမၤစၢၤ တၢ်မၤလိလီၤဆိအလီၢ် ကွီသရၣ်
မဲရဲၣ် ဖိး	ပှၤမၤစၢၤ ကွီသရၣ်
မဲရဲၣ် ဒူးမၢ်မဲ	ပှၤမၤစၢၤ ကွီသရၣ်

ကို လံာ်နံာ်လံာ်လါ ၂၀၂၂-၂၀၂၃

လါအိကး ၁၅သီ ..... ကိုအိးထီၣ်အမူး
 လါအိကး ၁၈သီ ..... ကိုထီၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တသီ
 လါအိကး ၁၈သီ တုၤ ၂၃သီ ..... တၢ်ထံၣ်လိာ်သမံသမိးတီၤဖိသၣ်
 လါအိကး ၂၄သီ ..... တီၤဖိသၣ် ကိုထီၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တသီ
 လါအိကး ၃၁သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါပထုဘၢၣ် ၁သီ-၅သီ ကိုတထီၣ်ဘၣ် ..... ကိာ်ဖဲးမူးသးဖွံ-စတုးဖဲခါ
 လါပထုဘၢၣ် ၃၀သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါပထုဘၢၣ် ၃၀သီ ..... ကိုဖိတၢ်ရုလိာ်မုာ်လိာ်
 လါအိးကထိဘၢၣ် ၅သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါအိးကထိဘၢၣ် ၁၀သီ ကိုတထီၣ်ဘၣ် ..... အမဲရကၤ ပှၤထူလံာ်ဖိမုာ်နံၤ
 လါအိးကထိဘၢၣ် ၂၃သီ တုၤ ၂၅သီ ..... ကိုဖိမိာ်ပာ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်
 လါနီၤဝုဘၢၣ် ၂သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါနီၤဝုဘၢၣ် ၁၁သီ ကိုတထီၣ်ဘၣ် ..... သုးဖိလိာ်လံာ်မုာ်နံၤ
 လါနီၤဝုဘၢၣ် ၂၃သီ-၂၅သီ ..... တၢ်စံးဘျူးစံးဖိၣ်ကိုပျၢ်ကသုၣ်
 လါခံာ်စုဘၢၣ် ၇သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါခံာ်စုဘၢၣ် ၂၃သီ-လါယနူၤအါရံၣ် ၃သီ ..... ခရံာ်အိၣ်ဖျၢၣ် ကိုပျၢ်ကသုၣ်
 လါယနူၤအါရံၣ် ၁၁သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါယနူၤအါရံၣ် ၁၆သီ ကိုတထီၣ်ဘၣ် ..... မးတုၣ်လူသၢၣ်ခု နံၤသဘျူ
 လါဖုတြူၤအါရံၣ် ၁သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါဖုတြူၤအါရံၣ် ၁၇သီ ကိုတထီၣ်ဘၣ် ..... ကိာ်ခိၣ်မုာ်နံၤ
 လါဖုတြူၤအါရံၣ် ၂၀သီ ကိုတထီၣ်ဘၣ် ..... ကိုပျၢ်ကသုၣ်မုာ်နံၤ
 လါမးရှၢၣ် ၁သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါမးရှၢၣ် ၁၀သီ ကိုတထီၣ်ဘၣ် ..... တၢ်ကိာ်ထီၣ်သီကိုပျၢ်ကသုၣ်
 လါမးရှၢၣ် ၁၃-၁၄ ..... ကိုဖိမိာ်ပာ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်
 လါမးရှၢၣ် ၁၇သီ ကိုတထီၣ်ဘၣ် ..... တၢ်ကိာ်ထီၣ်သီ ကိုပျၢ်ကသုၣ်
 လါအုဖျၢၣ် ၅သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါအုဖျၢၣ် ၇သီ-၁၀သီ ကိုတထီၣ်ဘၣ် ..... ခရံာ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤအနံၤသဘျူ
 လါမုၤ ၃သီ ..... ကိုပျၢ်ဆိ
 လါမုၤ ၁၉သီ ..... ကိုထီၣ်လါခံာ်ကတၢ်တသီ

ဟံၣ်ဖိယိဖိ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် ဇီး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်မၤ (FERPA)တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ

ဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဇီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်မၤ(FERPA)ဟ့ၣ်ဝဲမိၢ်ပၢ်ဒီးပုၤကိၣ်ဖိလၢအသးန့ၣ်အိၣ် ၁၈န့ၣ်ဒီးအါန့ၣ် ၁၈န့ၣ်တဖၣ်(ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲ)အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢပုၤပုၤလၢအအိၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ယုးယိၣ်ပးကဲပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဟံၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲ.....

- ၁ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကသမံသမိးဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤ ပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ ဖဲကိၣ်ဒီးန့ၣ်လံာ်ပတံထီၣ် လၢတၢ်ကတူၢ်လိာ်အီၤ ဝံၤအလီၢ်ခံ ၄၅သီ အတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်ကြားကွဲးဆုၤထီၣ်လံာ်ဆူကိၣ်ခိၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အီၤလၢအအဲၣ်ဒီးသမံသမိးကွၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါန့ၣ်လီၤ.ကိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဆါကတီၢ်ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤဝဲၤ ကဒုးသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ် လၢတၢ်ဆါကတီၢ်ဒီးတၢ်လီၢ်လၢတၢ်ကသမံသမိးကွၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ၂ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကပတံထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဘၣ်က့ၤပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်လၢ မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲန့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢ မ့ၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢ အတလီၤတံၢ်လီၤဆဲး,မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ်,မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤတရီၤတပါပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်အအိၣ်ဖျါလၢအဲးဖဲအံၤအၣ်ရဲၣ်ဖဲအံၤအံၤအပူၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဝဲလၢကိၣ်ကဘၣ်ဘၣ်က့ၤတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကြားကွဲးလံာ်ဆူကိၣ်ခိၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အီၤလီၢ်တံၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ယးတၢ်ကွဲးနီၣ်ဖဲလဲၣ်တခါလၢအအဲၣ်ဒီးဆိတလဲဝဲ, ဒီးဘၣ်မနုၤအယိတၢ်ကဘၣ်ဆိတလဲအီၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ကိၣ်မ့ၢ်ဆါတဲဘၣ်ဒၣ်လၢအတဆိတလဲတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲပတံထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်.ကိၣ်ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆါတဲဘၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအကပတံထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကိၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆိတလဲမၤဘၣ်က့ၤပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်လီၤတဲဘၣ်အဂ့ၢ်အဂၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကိၣ်အကျိၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဆူမိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်အအိၣ် ဖဲတၢ်ဟံၣ်ဖျါ ထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဆူ ကိၣ်ဘျီၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဆါကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ၃ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကဒီးန့ၣ်လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲး တချုးလၢ ကိၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်နီၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ(PII)လၢပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအပူၤ,မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်မၤထီထီၣ်တၢ်ခိဖျိ အဲးဖဲအံၤအၣ်ရဲၣ်ဖဲအံၤအံၤဟ့ၣ်ဖိဟ့ၣ်ကမိၤဝဲတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတလီၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢတၢ်ကွၢ်ကဟ်ကွၢ်အီၤ သ့ၣ်ထဲတခါမ့ၢ်ဝဲ,တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်ကဟ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်,ကဘၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ထဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤဆူကွီၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိၣ်လၢအယူယိၣ်လီၤပလိၣ်လိၣ်အသးဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအသိးန့ၣ်လီၤ.ကွီၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါစံးတၢ်န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲကွီၤအပူၤမၤတၢ်ဖိဒ်အမ့ၢ်ကွီၤအပူၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်,ပၤဆုၤတၢ်မူဒါခိၣ်,ပူၤသိၣ်လိနဲၣ်ယုၤတၢ်,မ့တမ့ၢ် ပူၤမၤစၢၤတၢ်ဖိ(လၢအဟ်ယုၣ်ဒီး ကွီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ပူၤမၤတၢ်ဖိ,ကွီၤပၤကီၢ်)မ့တမ့ၢ်ကွီၤကမံးတံၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကွီၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါစံးတၢ်န့ၣ်ဟ်ယုၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးမ့ၢ်သးပူၤမၤကလီၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်,ပူၤတဖၣ်လၢအအိၣ်လၢကွီၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဖိလၢဒီးမၤန့ၣ်ခၢၣ်စးတၢ်လၢကွီၤအဂီၢ်ခိဖျိသ့မ့တမ့ၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤဝဲနီၢ်တဂၤတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ(PII)လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢအပူၤ,ဒ်အမ့ၢ် ပီၢ်ရီၤ,ပူၤသမံသမိးစရိပတီၢ်,ကသံၣ်သရၣ်ဖးဒိၣ်,မ့တမ့ၢ် ပူၤကူၤစၢၤယၢဘျိတၢ်,မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ် ပူၤကွီၤဖိ လၢအမုၢ်သးမၤကလီၤတၢ်လၢ ကမၤတၢ်လၢ ကွီၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကမံးတံၢ်အကျိၤ,ဒ်အမ့ၢ် ပူၤသိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်က့ၤတၢ် မ့တမ့ၢ် ပူၤမၤစၢၤပူၤပတံထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤကမံးတံၢ်,မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပၢ်,ပူၤကွီၤဖိ မ့တမ့ၢ် ပူၤမုၢ်သးမၤကလီၤတၢ်လၢ အမၤစၢၤကွီၤအဂၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒ်မူဒါလၢအလီၤဘၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ် အသိးန့ၣ်လီၤ.ကွီၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အိၣ်ဒီးဖိးသဲးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤဖဲအဝဲသ့ၣ်အလီၤမ့ၢ်အိၣ်လၢကကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢဒ်သိးအကမၤလၢပူၤအမူအဒါလၢအလီၤဘၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

(တၢ်ယုထၢ) မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပူၤကွီၤဖိ မ့ၢ်ယုထီၣ်ဝဲ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢခိဖျိ ပူၤကွီၤဖိကလဲၤဆဲးလီၤအမံၤဆူကွီၤအဂၤတဖျါၣ် မ့တမ့ၢ် လဲၤဆဲးလီၤတၢ်လံအမံၤန့ၣ်,ကွီၤတဲဖျါထီၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ လၢအတအိၣ်ဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲးဆူ ကွီၤအဂၤလၢ ပူၤကွီၤဖိကလဲၤဆဲးလီၤအမံၤ မ့တမ့ၢ် ဆဲးလီၤတၢ်လံအမံၤ အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. (တၢ်မၤနီၣ်) မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ လၢတၢ်နံၣ်တဘျိတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအပူၤ တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ကဆုၤထီၣ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ ဖဲတၢ်ယုထီၣ်အီၤအခါ မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ကွီၤဖိလၢအသးနံၣ်ပူၤထီၣ်ဆဲးယိးနံၣ်ကွဲးစဲလီၤတၢ်အမံၤ လၢလံၣ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်အပူၤဘၣ်န့ၣ်, အဲးဖဲအံအံၣ်ရဲၣ်ဖဲအံၣ် လီၢ်ဘၣ်ကွီၤ မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ရဲၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၤလၢ အကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ပူၤကွီၤဖိ လၢအသးနံၣ်ပူၤထီၣ် ၁၈ နံၣ် တဖၣ် ဖဲတၢ်မ့ၢ်ယုထီၣ် ပူၤကွီၤဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢအဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

- ၄ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢလၢ ကဆိးထီၣ်တၢ်လီၢ်ဘၢလိၣ်ကွီၢ်ဆူ အမဲရကၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကျိၤအအိၣ် ဖဲဟူရိၣ်ကီၢ်ရဲၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၤမ့ၢ်တမၤလၢပူၤတၢ်လၢ အဲးဖဲအံအံၣ်ရဲၣ်ဖဲအံၣ် လီၢ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲအမံၤဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၢ်ကျဲလၢ တၢ်ပၤဆုၤအဲးဖဲအံအံၣ်ရဲၣ်ဖဲအံၣ် မ့ၢ်လၢအံၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

Family Policy Compliance Office
U.S. Department of Education
400 Maryland Avenue, SW
Washington, DC 20202

တၢ်သံကွၢ်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ၅၀၄ မ့တမ့ၢ် အမဲရကၤဖိ က့ကွၢ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ကြးဘၣ်တၢ်ဆဲးကျိးအီၤလီၤလီၤဆူ နဖိအကွီၤပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်တက့ၢ်တလီၤပုၤနီၤတဂၤ

ဟူရိၣ် ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၤ တက့ၢ်တလီၤ အပုၤမၤတၢ်ဖိ တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူ ဒီး အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, မ့တမ့ၢ် အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ရၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ခိဖျိ စၢၤသ့ၣ်, ဖံးဘၣ်အလွဲၢ်, တၢ်လၢ ပုၤနၢ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ, သးအနံၣ်အလၢ, တၢ်ဆိဟံၣ်ဆိယီၤ, မ့ၢ်ခွါ, က့ကွဲၣ်, ထံကီၢ်လၢအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ် နီၤတမံၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်အဲၣ်ဒီး သံကွၢ်အါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ ၆ Title VI မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ ၉ Title IX, န့ၣ်, ဆဲးကျိးဘၣ် လုၤဒုၣ်ဖံး မ့တမ့ၢ် ကွီၤလံ ခနးခွံၣ်နံၣ် လၢအမ့ၢ်ဖိးမံမူဒါခိၣ်တဖၣ် ဖဲဟူရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၤ, ဟူရိၣ်, စဒံၣ် ၅၇၃၅၀ (၆၀၅-၃၅၃-၆၉၉၂) တက့ၢ်.

အဆၢဒိၣ် ၅၀၄, ပုၤအမဲရကၤဖိလၢ အဟူးဂဲၤမၤတၢ်တုၤသဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢတၢ်တဲဖျါထီၣ်အီၤဒ်အအိၣ်ဖျါလၢအဆၢဒိၣ် ၅၀၄အပူၤလၢပုၤကွီၤဖိလၢအဟူး ဂဲၤမၤတၢ်တုၤသဂ့ၤဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကမၤစၢၤန့ၣ်ဖဲနဘၣ်ယီၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဆၢတဲၣ် လၢတၢ် မၤအီၤဘၣ်ထွဲဒီးနဖိတဖၣ် ဒီးနကသ့ၣ်ညါနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်လၢနမ့တသးလီၤပလိၣ်ယုၢ်ဒီးတၢ်ဆၢတဲၣ်လၢတၢ်မၤအီၤ တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢနက..

- ၁. မၤနဖိမၤသကိးဘၣ်တၢ်ဒီးဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကမုၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်န့ၣ်ဘျူးလၢကွီၤလၢအပူၤဖျိးဒီးတၢ်ဒုၣ်ခွဲၣ်စံးအၢခိဖျိအဝဲ မ့ၢ်ပုၤလၢဟူးဂဲၤမၤတၢ်တုၤသဂ့ၤဂ့ၤအဆၢဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. မၤကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၤ ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးနဘၣ်ထွဲဒီး နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် ဒ်အအိၣ်ဖျါလၢကီၢ်စၢၤဖိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ၃. ဒီးန့ၣ်လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ယုးယိၣ်ပးကဲလၢတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါနဖိ, တၢ်သမံသမိးနဖိ, တၢ်ဟ်လီၤန့ၣ်နဖိအတၢ် ဖံးလိမၤဒီးအပတီၢ်အဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၄. မၤနဖိဒီးန့ၣ်ကမုၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢတၢ်သဘျူအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဟ်ယုၢ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအ ကမၤလိသကိးယုၢ်တၢ်ဒီးပုၤကွီၤဖိလၢအတမ့ၢ်ပုၤက့ပုၤကွဲၣ်တဖၣ်ဒ်အကြးဝဲဘၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ဟ်ယုၢ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်လၢနကမၤကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၤကဟ်လီၤန့ၣ်နဖိအတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၢ်လၢအကဟ့ၣ်နဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်သိးသိးလၢအက ဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢကွီၤဒီးကွီၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတမံၤလၢလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ၅. မၤနဖိမၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢကွီၤပုၤဒီးဒီးန့ၣ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတခါဂ့ၤတခါဂ့ၤလၢအလီၤပလိၣ်လိာ်အသးဒီးတၢ်ရၣ်တၢ် ကျဲၤတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤန့ၣ်အီၤလၢပုၤလၢအတကဲပုၤက့ပုၤကွဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၆. အိၣ်ဒီးတၢ်သမံသမိးတၢ်, ဘၣ်ဃးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ဟ်လီၤန့ၣ်တၢ်ဖံးလိာ်မၤဒီးအလီၢ်အတၢ်ဆၢတဲၣ်လၢတၢ်မၤအီၤလၢ အဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကလုၣ်ကလုၣ်အဖိခိၣ်ဒီးခိဖျိပုၤလၢအသ့ၣ်ညါပုၤကွီၤဖိ, တၢ်သမံသမိးတၢ်အဂ့ၢ်အ ကျိၤဒီးတၢ်ဟ်လီၤန့ၣ်တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၇. မာနဖိဒီးနှင့်တော်ကူညီဘဏ်ကူညီသုလီဆီဒီးတော်တိစာမာစာမာလအဘဏ်ထွဲလိာ်အသးသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲတော်မုာ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်လအလီာ်အိၣ်လအကဘဏ်ဒီးန့ၣ်နီာ်တဂၤက့ၣ်တော်ကူညီဘဏ်ကူညီသ့တော်ဖဲတော်မာမုတမုာ်တော်မာဂၤထီၣ်က့ၤတော်အတော်ဖဲတော်မာဒ်အအိၣ်ပျါလၢ ၅၀၁ အပူၤအသိးအခါန့ၣ်တက့ၢ်.

၈. ဒီးန့ၣ်သိလ့ၣ်တော်လဲၤတော်က့ၤလၢနဖိကလဲၤဆူကိမုာ်ဂ့ၤဖဲက့ၤဆူဟံၣ်လၢကိမုာ်ဂ့ၤလၢတလီာ်နဟ့ၣ်အပူၤဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်လၢအကဲထီၣ်တော်ကိတော်ခဲလၢနဂီၢ်ဖဲနဖိမုာ်ဘဏ်တော်ပာ်န့ၣ်အီၤဆူတော်ရဲၣ်တော်ကျဲၤဝဲအံၤအပူၤလၢကီၢ်ရဲၣ်လီာ်ကဝီၤကိမုာ်အခါန့ၣ်လီၤ.

၉. ကမာနဖိဒီးနှင့်တော်ခွဲးတော်ယာ်ဒ်သိးသိးလၢကဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးဘဏ်တော်လၢတော်ဂဲၤလီာ်ခိၣ်ဂဲၤလီာ်က့ၤအပူၤဒီးတော်ဟူးတော်ဂဲၤလၢတီၤဒါးချၢတဖၣ်လၢအဘဏ်တော်ကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်အီၤလၢကီၢ်ရဲၣ်လီာ်ကဝီၤကိမုာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀. သမံသမိးက့ၤတော်ကွဲးနီၣ်ခဲလၢာ်လၢအဘဏ်ထွဲလိာ်အသးဒီးတော်ဆၢတဲာ်လၢအဘဏ်ထွဲဒီးနဖိအဂ့ၢ်အကျိၤအတော်အိၣ်သး,တော်သမံသမိးက့ၤတော်,တော်ကူညီဘဏ်ကူညီသ့အတော်ရဲၣ်တော်ကျဲၤဒီးတော်ပာ်လီၤန့ၣ်တော်ဖဲလိမၤဒီးအလီာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၁. မုတမုာ်ဘဏ်လၢတော်တြီယဉ်ဝဲလၢာ်လၢဆုဆုလၢနကဒီးန့ၣ်နဖိအတော်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါသ့ၣ်တဖၣ်ဘဏ်န့ၣ်,နမၤန့ၣ်နဖိအတော်ကူညီဘဏ်ကူညီသ့အတော်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢအနကဘဏ်ဟ့ၣ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၂. ကိးဆဲးကျိးကီၢ်ရဲၣ်လီာ်ကဝီၤကိမုာ်ဒီးပတံထီၣ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကတဲာ်န့ၣ်ပာ်န့ၣ်ဒီးတဲာ်ပျါထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်လၢနဖိအတော်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအခိပညီန့ၣ်လီၤ.

၁၃. ပတံထီၣ်ဒ်သိးတော်ကဘီဘဏ်မာဂၤထီၣ်က့ၤနဖိအတော်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဖဲနမုာ်န့ၣ်လၢနဖိအတော်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါမုာ်တော်လၢအတလီၤတံာ်လီၤဆဲး,လၢအဟ့ၣ်ကမာ်တော်ဂ့ၢ်တော်ကျိၤမုတမုာ် မုာ်တော်လၢအမၤတရီတပါနဖိအတော်ဘဏ်တော်ဘၢတော်ခွဲးတော်ယာ်အခါန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ရဲၣ်လီာ်ကဝီၤကိမုာ်သမာနတော်ပတံထီၣ်လၢတော်ဘီဘဏ်မာဂၤထီၣ်က့ၤတော်အဂီၢ်အဝဲအံၤန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ကဒုးသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤန့ၣ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးဒ်တော်ပနီၣ်တော်ဆၢကတီၢ်အိၣ်ဝဲအသိးဒီးကဟ့ၣ်ကူညီန့ၣ်ဘဏ်ပးနတော်ခွဲးတော်ယာ်တဖၣ်လၢနကပတံထီၣ်တော်ဂ့ၢ်တော်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဆူပီၢ်ရီအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၄. ဆိုးထီၣ်လိာ်ဘၢလိာ်ကီၢ် ၅၀၄ တော်သ့ၣ်တမံသးတမုာ် ဖဲနမုာ်အိၣ်ဒီးတော်သးတလီၤပလိာ်ယုာ်ဒီးကိမုာ်အခါန့ၣ်လီၤ.

၁၅. ပတံထီၣ်တော်ကျဲၤဘဏ်လိာ်က့ၤတော်မုတမုာ်ကီၢ်ဘျီၣ်တော်အိၣ်ဖိၣ်လၢအတအိၣ်ဒီးတော်ကွဲးမိၣ်ပုၤကညီလၢဘဏ်ထွဲဒီးတော်ဆၢ တံာ်မုတမုာ်တော်ဟူးတော်ဂဲၤတမံဂ့ၤတမံဂ့ၤလၢအဘဏ်ထွဲဒီးနဖိအဂ့ၢ်အကျိၤ,အတော်သမံသမိး,အတော်ကူညီဘဏ်ကူညီသ့တော်ရဲၣ်တော်ကျဲၤ,အတော်ပာ်လီၤတော်ဖဲလိမၤဒီးအလီာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.နဒီးပုၤကိမုာ်န့ၣ်လီၤမၤသကိးတော်လၢကီၢ်ဘျီၣ်တော်အိၣ်ဖိၣ်ဝဲအံၤအပူၤဒီးမာပီၢ်ရီမၤခၢၣ်စးတော်လၢနဂီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၆. ပတံထီၣ်နတော်သ့ၣ်တမံသးတမုာ်တဖၣ်ယုာ်ဒီး တော်ကူညီဘဏ်ကူညီသ့လီၤဆီပုၤနဲၣ်တော်,ဖိးမံမူဒါခိၣ်,ဘျီၣ်ခဲနာ်ကီၢ်, 5th & Mellette SW, Huron, SD 57350 (၆၀၅-၃၅၃-၆၉၉၇)မုတမုာ်ဆူ လီၢ်ကဝီၤပုၤနဲၣ်တော်, ကူညီသ့ဆဲးလၢဝဲၤကျိၤ,ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတော်ခွဲးတော်ယာ်တဖၣ်အဝဲဒါဒါး, 10220 North Executive Hills Blvd., 8th Floor, Kansas City, MO 64153-1367. လိတဲစီနီၢ်ဂံၢ်: ၈၁၆၈၈၀-၄၂၀၂; TDD: ၈၁၆-၈၉၁-၀၅၈၂; လိပရၢနီၢ်ဂံၢ် OCR-KansasCity@ed.gov အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၤစၢၤယၢ်ဘျၢတၢ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ဇီးပှၤအဲၤရကၤဖိလၢ အက့ၢ်ဂီၤတဂ့ၤတဘၣ်တဖၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤအ
ဖျါလၢ အကူၣ် ၅၀၄ အပူၤ

တၢ်တက့ၢ်တလီၤတၢ် အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ

အဲၤအံၤမ့ၢ်ဝဲ ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ် အတၢ်ဘျၢသနူလၢ ပှၤကိၣ်ဖိတဂ့ၤတဂ့ၤလၢ အအိၣ်ဇီး က့ၢ်ဂီၤတဂ့ၤတဘၣ် တလၢတ
ပဲၤ အပတီၢ်လဲၣ်ဂ့ၤလဲၣ်ဂ့ၤ တဘၣ်တၢ်တြီၤအီၤလၢအကဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ,တဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကဟ်ကွၢ်အတၢ်န့ၣ်ဘျးန့ၣ်
ဖိၣ်လၢ,တဘၣ်တၢ်ကွၢ်တလီၤအီၤလၢ ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အပူၤ
ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ထဲသိးတုၤသိးမ့ၢ်ဝဲ

ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကိၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်လၢအရၢဒိၣ်ဇီးအလီၢ်ဆိကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤတဂ့ၤတဂ့ၤလၢ အအိၣ်ဇီးတၢ်သံကွၢ်သံဇီး လၢအဘၣ်ထွဲဘၣ်ယးဇီး ကိၣ်အတၢ်လူၤပိၣ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢအကူၣ်
၅၀၄အပူၤတဖၣ် ဆဲးကျိးအီၤလီၤလီၤဆူ ...

အကူၣ် ၅၀၄ ဖိးမံမုၤဒါခိၣ်... တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီအပူၤန့ၣ်တၢ်
ကိၣ် ... ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ်
လီၤတဲမိ,ဝဲးကွဲးဒိဆုၤလံာ် နီၢ်ဂံၢ်.... ၆၀၅-၃၅၃-၆၉၉၇

**Section 504 of The Rehabilitation Act and Americans with Disabilities Act
NOTICE OF NONDISCRIMINATION**

It is the policy of Huron School District that no student shall, on the basis of disability, be excluded from participation in, be denied the benefits of, or be subjected to discrimination under any district educational program or activity receiving assistance.

Equal opportunity is a priority of the
Huron School District

Any person having inquiries concerning the school's compliance with the regulations implementing Section 504 is directed to contact:

Site 504 Coordinator: Director of Special Services

School: Huron School District

Phone/Fax: 605-353-6997

ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲ အတိတ်အကျဉ်း

ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲအား အကဲပုဂ္ဂိုလ်ကွဲကိစ္စကိစ္စ လာအမေလိတ်လော ဟူရိုက်ကိစ္စလိင်ကိစ္စတဖန် အိတ်အိတ်စိတ်ကိစ္စလော အကိစ္စ နှင့်ဘက် တက်ကွဲဘက်ကွဲသု အတိတ်အကျဉ်း လာအကလီ၊ လာအကြားဝဲဘက်ဝဲ တဖန်နှုတ်လီ။ လာနကသုညါအိတ် တက်ကွဲ ကျိလောလောပဲပဲ ဘက်ထွဲအိတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲအကျဉ်းအိတ် အိတ် အိတ်အိတ်အိတ်အိတ်၊ ဝဲသးစူ ဆဲးကျိးဘက် တက်ကွဲဘက်ကွဲသု လီဆီ ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲ၊ ရှုလဲနာ ရှုလဲ ဝဲ ၃၅၃-၆၉၉၇ တက့ါ။

တက်ကွဲအတိတ်အကျဉ်း ဘက်ဘက်ဘာဘာ အတိတ်အကျဉ်း၊ လိင်နှုတ်အိတ် တက်ကွဲအကျဉ်း

၁၉၇၄ ဟံင်ဖိလိတ် တက်ကွဲဘက်ကွဲသု တက်ကွဲအတိတ်အကျဉ်း အိတ် ဘက်ဘက်ဘာ တက်ကွဲအတိတ်အကျဉ်း ဟံင်ဖိလိတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲအ တက်ကွဲအတိတ်အကျဉ်း အတိတ်အကျဉ်း နှုတ်လီ။ မိတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲထွဲတက်၊ မုတမု ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲအသးနှုတ်အိတ် ၁၈နှုတ်အိတ်အိတ် တဖန် တြိဝဲ တက်ကွဲလီ ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲအတိတ်အကျဉ်း အိတ် ကွဲအကျဉ်းလိင်အိတ် ကွဲအိတ်အိတ် သုဝဲနှုတ်လီ။

ဝဲသးစူ ကွဲရဲလီ နတက်ဘက်ဘက်ဘာတက်ကွဲအကျဉ်း လာပကိစ္စဘက်လူပိတ်မာဝဲတဖန်အိတ် အဲဖဲအဲအိတ်ရဲဖဲအိတ် (FERPA) တက်ကွဲအတိတ်အကျဉ်း အိတ်။

Dr. Kraig Steinhoff , Superintendent, 150 5th St SW, Huron, SD 57350
Phone.. (605) 353-6990

လာနကသုညါအိတ် တက်ကွဲအကျဉ်းအိတ်၊ နကိတ် ၁-၈၀၀-၈၂၇-၅၃၂၇၊ မုတမု နဆဲးကျိး လိင်အိတ်လိင်ဆိတ် လာလတ်တခါ အဲ သုစုတ်ကိတ်နှုတ်လီ။

Family Policy Compliance Office, US Dept. of Education, 400 Maryland Ave, SW, Washington, DC 20202-8520
www.ed.gov/ploicy/gen/guide/fpco/ferpa/index.htm1

လိင်နှုတ်အိတ်အကျဉ်း

ဟူရိုက်ကိစ္စလိင်ကိစ္စ ကတတ်ကတိတ် ငုးအိတ်အိတ်ဝဲ တက်ကွဲအိတ်အကျဉ်း နိတ်တကဲအကျဉ်းအကျဉ်း ဘက်ထွဲအိတ်အကျဉ်းအကျဉ်း နှုတ်လီ။

- မဲ
- အိတ်ဆိတ်လိင်ကျိးလိင်အိတ်အိတ်
- အိတ်ဖျိတ်မုနဲ
- ကွဲလောအလဲအိတ်ဝဲတဖန်အိတ်
- မုနဲမုနဲလောတက်ထာပုဂ္ဂိုလ်
- ကွဲမိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲထွဲတက်
- ဟံင်ဖိတ်မာသကိတ်တက်လောအတိတ်အကျဉ်းအကျဉ်း
- အယာ၊ အထိတ်၊ အသးနှုတ်၊ ကရုဖိတ်လောတက်လိင်ကွဲဖဲလိင်တက်အကျဉ်း
- အိတ်နှုတ်တက်ဟုတ်လောဟုတ်ကပိတ်

ပုၤအနီၢ်တၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်

တၢ်ကတိၤ “ပုၤအနီၢ်တၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်” အခိပညိၣ်မ့ၢ်ပဲ ပုၤတၢ်ဂၤတၢ်ဂၤတၢ်ဂၤ လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ကမၢ်အိၤ ခိဖျိမၤတရီၤတပါ တၢ်သိၣ် တၢ်ဘျုးသ့ၣ်တဖၣ်, ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ, မ့တမ့ၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျုးအသဲးစးသန့န့ၣ်, ပုၤတၢ်ဂၤအံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမိၤ တၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်လၢ...

က. အကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲ ဘၢကီၢ်လၢ အတၢ်အိၤတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ် န့ၣ်လီၤ.

ခ. အကဟံၣ်ဖျါထီၣ် အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ် တချုးဒီးလၢ တၢ်မၤ တၢ်စံၣ်ညိၣ်ဆၢတၢ်လၢခံကတၢ်ဒီးဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ် တၢ်ဖိၣ်ယံးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ နးနးကျဲၤကျဲၤ ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဟဲထီၣ်ကိၣ်တသ့ဘၣ် လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖးယံၣ်အတီၢ်ပူၤ, တၢ်လၢကဘၣ်လူၤပိၣ်မၤထွဲဝဲ ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤအိၤမူဒါ, မ့တမ့ၢ် တၢ်နီၤဟးထီၣ်ကွၢ်အိၤလၢ ကိၣ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကဒီးန့ၣ်ဝဲ ကိၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်သန့အလံာ်ကွဲးဒိ လၢကိၣ်အအိၣ် လၢအဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ် အတၢ်န့ၣ် ကျဲၤအလၢအပဲၤ လၢအမၤလီၤတၢ် ပုၤအနီၢ်တၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢတၢ် လၢတၢ်ဖိၣ်ယံးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအိၤလံာ်န့ၣ်, ပုၤကိၣ်ဖိ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ အကပတံထီၣ် တၢ်ဆၢတၢ်အဝဲန့ၣ် ဆူတၢ်စိတၢ်က မိၤလၢထးတပတီၢ် ဒီး ကဘၣ်တဲၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်လၢအသးဆူၣ်မၤဝဲတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဝဲၤအလီၢ်ခံ တၢ်ဖိၣ်ယံးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ် သိၣ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ ကဘၣ်အိၣ်ခိးဝဲ တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူညါတပတီၢ် အတၢ်စံးဆၢတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢနကဒီးန့ၣ် တၢ် ပတံထီၣ်တၢ်အကျိၤအကျဲၤ အလံာ်ကွဲးဒီးအဂီၢ်, ဝံသးစူၤ ဆဲးကျိး ကိၣ်အဝဲၤဒးတက့ၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ Title I

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ တၢ် ကိၣ်တဖၣ် .. ဟူရိၣ် ကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ် တီၤဖိသၣ် တုၤ စတီၤ

ပုၤကိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲး မၤနၢၤတၢ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ (ESSA), Title I, Part A, ကတဲၣ်ကတီၤန့ၣ်ဝဲ ကျိၣ်စ့ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ ၄၀ မျးကယၤ ဆူအဖိခိၣ် လၢကီၢ်ဝဲၣ် ဒီး လီၢ်ကဝီၤ ကိၣ်တဖၣ် လၢအတၢ်ဟဲန့ၣ်စ့တဖၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ မိၢ်ပၢ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢအကသ့ၣ်ညါ

ကီၢ်စၢၤဖိၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ် လၢ တီၤဖုၣ် ဒီး တီၤထီ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်မၤ(ESEA)အဂီၢ် လီၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ် လၢ မိၢ်ပၢ်ကိးဂၤဒဲး လၢအအိၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ ၁ (Title I) ကိၣ်အပူၤတဖၣ် တၢ်ကဘၣ် ဒုးသ့ၣ်ညါအိၤ ဒီး ဟ့ၣ်အိၤတၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်လၢအကယုထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဘၣ်ယးဒီး တီၤသရၣ် အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတီၢ်ပဖၣ် ဒီး ပုၤမၤစၢၤသရၣ်တဖၣ် အတၢ် ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပတီၢ် လၢအသိၣ်လိအဖိတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. နပတံထီၣ် နဖိအတၢ်ဖဲးလိမၤဒီး အတၢ်တုၤထီၣ် ထီၣ်ဘး အဂ့ၢ်အကျိၤ ဒီး အလံာ်လဲၤ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်, ပတံထီၣ် မ့ၢ်သ့ ဒီး မ့ၢ်အိၣ်, ဒ်ကီၢ်စဲၣ်တဘျုးဂ့ၢ်တဘျုးဂ့ၢ် အတၢ်ဖဲးလိမၤ ဒီး တၢ်သမံသမိးအပတီၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဘၣ်သး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်, နဆုၤထီၣ် နတၢ်ယုထီၣ်တၢ်ဆူ ကိၣ်ခိၣ်အ အိၣ် လၢအကစံးဆၢန့ၣ် ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်လီၢ်ဘၣ်

တီၤဖုၣ်ဒီးတီၤထီ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်မၤ မ့ၢ်ပထံကီၢ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ် လၢအရူၤဒိၣ်ကတၢ် န့ၣ်လီၤ. ဝဲလၢဒိၣ်စ့ဘၣ် ၁၀, ၂၀၁၅ အဆၢကတီၢ်, ပုၤကိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲး မၤနၢၤတၢ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ (ESSA) ကဲထီၣ်ဝဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤအိၤ ဒ်သိးကဆိတလဲဝဲ တၢ်သိၣ်လိ ဒီး တၢ်မၤလိ လၢအကမၤစၢၤနဖိ ဒ်သိးအမၤန့ၣ်မၤနၢၤတၢ် လၢကိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်လၢ ဟူရိၣ်ကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ် ဒီးန့ၣ်ဝဲ ကီၢ်စၢၤဖိၣ်အစ့ဆိၣ်ထွဲတဖၣ်အယိ, တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်လီၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပကဘၣ်ကတဲၣ် ကတီၤန့ၣ်န့ၣ် တၢ်လၢလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

❖ **တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢနကသံကွၢ်ကွီ ဘၣ်ထွဲဒီး နဖိအသရၣ်တဖၣ် အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်.**
(အိၣ်ဖျါလၢလံာ်စိစုအပူၤ)

- ပနၢ်လၢ လၢကွီန့ၣ် လၢနဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ် တၢ်လၢအရူဒိၣ်န့ၣ် ကွီသရၣ်လၢ အအိၣ်ဒီးအကံၢ်အစိ ဒီး ဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤယၢ်အိၣ်ဂ့ၤတၢ်တၢ်အိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒ်နမ့ၢ်မိၢ်ပၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်တၢ်အသိးန့ၣ်,နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢနကပတံထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးဒီး နဖိအတီၤသရၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

❖ **ကွီ,မိၢ်ပၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤသကိးလိာ်သး (အိၣ်ဖျါလၢလံာ်စိစုအပူၤ)**

- ကွီ,မိၢ်ပၢ် အတၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်လၢအဂ့ၤ မ့ၢ်တၢ်ရူဒိၣ်ဒိၣ်မးတခါလၢ နဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢ ကွီဒီးမိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤသကိးတၢ် လၢတၢ်ကတုၤထီၣ်ဆူ တၢ်ဖံးလိမၤဒီးလၢအပတီၢ်ထီ လၢနဖိအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ကွီ,မိၢ်ပၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤသကိးလိာ်သး မ့ၢ်လံာ်တဘျီလၢ တၢ်အၢၣ်လီၤသကိးလိာ်သး လၢကွီသရၣ် ဒီး မိၢ်ပၢ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်အဝဲအံၤ မၤရဲထီၣ်ဝဲ တၢ်လၢ ဟံၣ်ဖိယိဖိ ဒီး ကွီမၤဝဲသ့သ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ကမၤစၢၤဖိသၣ် ဒ်သိးအကတုၤထီၣ်ဆူ တၢ်ဖံးလိမၤဒီးလၢအပတီၢ်ထီကသ့အဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

❖ **ကီၢ်ရၣ်ဒီးကွီ မိၢ်ပၢ် တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူ (အိၣ်ဖျါလၢကီၢ်စဲၣ်အပုၢ်ယဲၤသနူအပူၤ)**

- တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူအဝဲအံၤ တဲဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလၢပဲၤပဲၤ ဘၣ်ထွဲဒီး နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢတၢ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တနံၣ်တဘျီ တၢ်အိၣ်ဖိၣ် ဒီး တၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ် လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် ကွီခဲလၢာ် တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တဲဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢပဲၤပဲၤ ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤသး လၢတၢ်ဟံးန့ၣ်သကိးမူဒါ လၢတၢ်ဖံးလိမၤဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

❖ **တၢ်ဆိးထီၣ်တၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူ လၢကီၢ်စၢၤဖိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် အဂီၢ်(အိၣ်ဖျါလၢကီၢ်စဲၣ်အပုၢ်ယဲၤသနူအပူၤ)**

- တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူအဝဲအံၤ ဒုးသ့ၣ်ညါနလၢ နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ နကပဟံၣ်ဖိထီၣ် တၢ်ဆိးထီၣ်အလံာ်ပတံထီၣ်ဆူ ကူၣ်သ့ခိၣ်အအိၣ် ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်သူ ဖိသၣ်တဘျီအိၣ်လီၤတဲာ်လၢခံနီတဂၢ် (NCLB)ကီၢ်စၢၤဖိၣ်အစုမၤစၢၤ လၢတၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤအိၣ်တသ့တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါနလၢ နကမၤစၢၤနဖိ အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဒီး ဆဲးကျိးဒီး အကွီသရၣ် ထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. နသံကွၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လီၤလီၤလၢနဖိအတီၤသရၣ်အအိၣ်, ကွီပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိၣ်, မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စၢၤဖိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်တၢ်အအိၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. နကွၢ်ယုဖး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ထွဲဒီး နကွီ အတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတၢ် လၢကီၢ်စဲၣ်ကွီအပုၢ်ယဲၤသနူအပူၤဖဲ ကီၢ်စၢၤဖိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ပနီၣ်အပူၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒိဖျိ ဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးကွီသရၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်အယိ, ပကတဲာ်ကတီၤန့ၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂ့ၤကတၢ် လၢနဖိအဂီၢ်သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ.

မဲၤဒူးစၢၣ် ၂တီၤ-၃တီၤ ကွဲ
နီၣ်ရံၣ်လၢ ပုၤ ၂တီၤ-၃တီၤ ကွဲဖိအဂီၢ်
ဂီၤခီ ၈:၁၅ တုၤဟါခီ ၃:၁၀

တၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲ

ဖဲနဖိမ့ၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲန့ၣ်, ဝံသးစူၤ တသ့ဖဲအသ့ ဆဲးကျိးကွဲ ဆိဆိတက့ၢ်. နဖိမ့ၢ်ဟးအိၣ်ဒီးပုၤတဂၤဂၤ ဖဲနလဲၤဟးဆူတၢ်လီၤအ
ဂၤ အခါန့ၣ်, ဝံသးစူၤ ဒူးသ့ၣ်ညါဘၣ်ကွဲ တက့ၢ်.

ဖဲနဖိအကွဲသရၣ် မ့တမ့ၢ် အကွဲခိၣ်မ့ၢ်ထံၣ်ဝဲဒၣ်တမံၤယီၤလၢ လံာ်လံာ်တၢ်ကီၢ်တဲာ်ခဲတအိၣ်လၢ ဖိသၣ်အဂီၢ် ဖဲဆၢကတီၢ်အံၤအခါ
ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ကဟ့ၣ်ဝဲဖိသၣ်အခွဲး ဖဲဂီၤ ၁:၁၂ဝဲမ့တမ့ၢ်ဟါ ၂:၃၀နီၣ်ရံၣ် ဝံၤအလီၢ်ခံ လၢအကလဲၤထီၣ်မၤလိဝဲ ဖံၣ်အနီၣ်တနီၣ်ပျီၢ်
စု အတၢ်မၤလိသ့ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ နကဟဲဟံးက့ၤနဖိလၢကွဲ တချူးကွဲစံာ်လီၤဒံးဘၣ်န့ၣ်, ဝံသးစူၤ ဆဲးကျိးဆိကွဲ တသ့ဖဲအသ့တက့ၢ်.
ဖဲနဖိတဟဲထီၣ်တၢ်လံာ်ကွဲ မ့ၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါ လၢအဘၣ်ကူဘၣ်ကဲတၢ်သ့ ဒ်အမ့ၢ်(တမူးဖိ-တၢ်ဆါဖိ,ကီၢ်ဘိတၢ်ဆါ-ဒူးဘိး
တၢ်ဆါ, တၢ်ထီၣ်ထါတၢ်ဆါ, တမ့ၢ်တၢ်ရၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်သမ့ၢ်ဘၣ်)အခါန့ၣ်,အဝဲကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ကွဲးယုန့ၣ်အခွဲးလၢ အက
ဟဲက့ၤထီၣ်ကဒါက့ၤကွဲ အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.နလဲၤဟံးန့ၣ် တၢ်ယုန့ၣ်တၢ်အခွဲးအလံာ်က့ အဝဲန့ၣ်လၢ နကသံၣ်သရၣ်အအိၣ် မ့တမ့ၢ်
လၢ ဝုးဂူ သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. နဖိအတၢ်ကီၢ်မ့ၢ်ထီၣ်အါန့ၣ် ၁၀၀.၀ဒံၣ်ကြံၢ်န့ၣ်,ကဘၣ်တၢ်ဆုၤက့ၤအီၤဆူ ဟံၣ်လီၤ.လၢခံ ၂၄နီၣ်ရံၣ်
အတီၢ်ပူၤ ဖဲအတၢ်ကီၢ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်, နဟဲဆုၤကဒါက့ၤနဖိဆူကွဲ သ့ဝဲဒၣ်လီၤ. လၢ၂၄နီၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤ အတၢ်ကီၢ်မ့ၢ်တ
အိၣ်လၢအါန့ၣ် ၁၀၀.၀ဒံၣ်ကြံၢ် ဒီး အဝဲမ့ၢ်တအိၣ်ကသံၣ်နီတမံၤ လၢအတၢ်ကီၢ်ကလီၤအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်, အဝဲဟဲထီၣ်ကဒါက့ၤကွဲသ့
ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကအိၣ်မူမၤထွဲ ကလံၤထံး ဒဲၣ်ခိထံၣ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲၤကျိၤ ဒီး စံၣ်ဒံၣ်စံၣ်-တၢ်လီၤလၢတၢ်ပၤဆုၤ တၢ်ဆူး
တၢ်ဆါ အတၢ်နဲၣ်ကျဲ ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဟဲထီၣ်ကွဲ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲနဖိမ့ၢ်လဲၤထံၣ်လိာ်ကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ထံၣ်လိာ်အ
ဂ့ၢ်အဂၤတခါခါန့ၣ်,ဝံသးစူၤ ကွဲးဒူးသ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူ နဖိအသရၣ်အအိၣ် တက့ၢ်.

တၢ်ထီၣ်ကွဲဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢ တၢ်တုၤထီၣ်ဆူတၢ်ပညိၣ်ဖိတၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.ဖဲကွဲထီၣ်အဆၢကတီၢ်
န့ၣ်,ပုၤကွဲဖိကဘၣ်ထီၣ်ကွဲ ဒ်သိးအကမၤန့ၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.အိၣ်ဖျါဝဲဒၣ်တြၢၢ်ကလံာ်လၢ ပုၤကွဲဖိလၢအတဟဲ
ထီၣ်ကွဲ တအိၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး ယံာ်ယံာ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ကီၢ်တဲာ်ခဲလၢ ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထံၣ်ကွဲ ဒီး ထံ
ကီၢ်ဒီးတဘျီအဂီၢ် စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲ ၁၀မုးကယၤ လၢဒီးတနံၣ်ညါအဂီၢ်, မ့တမ့ၢ် တလါ ခံဘျီန့ၣ်, တၢ်အံၤကဲ
ထီၣ် တၢ်ဘၣ်ဒဲဘၣ်ထံး လၢပုၤကွဲဖိ အတၢ်မၤန့ၢ်မၤန့ၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွဲဖိလၢ တဟဲထီၣ်ကွဲ အါအါသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်
ဆုၤထီၣ်အမံၤဆူ ကွဲပုၤတဝၢပုၤမၤတၢ်ဖိ အအိၣ် မ့တမ့ၢ် ဆူ ပုၤယုၤကွဲပၤကီၢ် - Officer Vaitohi အအိၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွဲဖိလၢ အအိၣ်လၢ နီၢ်တဂၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(IEP) မ့တမ့ၢ် ၅၀၄ တၢ်မၤယုဖိးလိာ်တၢ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ အပူၤ
တဖၣ် မ့ၢ်ယုၤကွဲခဲအံၤခဲအံၤန့ၣ်, တချူးတၢ်ဆုၤ ထီၣ်ဒဲးအမံၤဆူ ကီၢ်စဲၣ်အပီၢ်ရီအအိၣ်အခါ, ဟူရဲၣ်လီၢ်ကဝီၤကွဲ-ပုၤကွဲဖိအသ
ရၣ်တဖၣ် ကတၢ်ပိာ်တဲာ်သကိးဆိ ပုၤကွဲဖိအတၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲ ဒီး တၢ်ဟဲထီၣ်ကွဲစဲၤခံ အဂ့ၢ်အကျိၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟဲတုၤဆူကွံၤ ဒီး တၢ်ဆၢကတီၢ်နီၤရံၣ်

တချုးလၢ ဂီၤခိ ၇:၄၅ န့ၣ်, ပုၤလၢအကကွၢ်ထွဲဖိသၢ် လၢတၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲအလီၢ် တအိၣ်ဒဲးဘၣ်, လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, ပုၤကွံၤဖိတဖၣ် တၢ်တအဲၣ်ဒီးလၢ အကဟဲဆူကွံၤဂီၤဂီၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ. နီၤလဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ, တၢ်အၢၣ်လီၤတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်မၤလီၤဆိအိၣ် ဒီးတၢ်အိၣ်သးအိၣ် ဝဲအသိး သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွံၤအဲၣ်တြီၤ အိးထီၣ်ဖဲ ဂီၤခိ ၇:၃၀, ဘၣ်ဆၢ် ပတအဲၣ်ဒီးလၢ ပုၤကွံၤဖိ ဟဲတုၤဆိန့ၣ် ၇:၄၅ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တဟ့ၣ် ပုၤကွံၤဖိနီၤတဂၤအခွဲးလၢ အကဟဲတုၤဆူကွံၤ ဆိန့ၣ် ဂီၤခိ ၇:၃၀ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးအိၣ် ဂီၤတၢ်အိၣ်လၢကွံၤ ဆိန့ၣ် ဒဲး တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ တၢ်ဖျါအိၣ်လၢလၢအံၤ န့ၣ်လီၤ. ဂီၤတၢ်အိၣ် ဘၣ်တၢ်စးထီၣ်အိၣ်ဖဲ ဂီၤခိ ၇:၄၅ တုၤ ၈:၁၅ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဖိသၢ်ကိးဂၤဒဲး ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်လၢ အကက့ၤဆူဟံၣ် မ့တမ့ၢ် ဆူပုၤလၢအကကွၢ်ထွဲအိၣ်အဟံၣ် ဖဲကွံၤပျါဝံၤအလီၢ်ခံ အအိၣ် တဘျီယီၤ န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၢ်အိၣ်သပုၤကတၢ် ဒီးသိးမိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအကကွၢ်ထွဲဖိသၢ် ဖဲကွံၤပျါဝံၤအ လီၢ်ခံသ့ၣ်တဖၣ် ကသ့ၣ်ညါဖဲ ပုၤဖိသၢ်အိၣ်တၢ်လီၤဖဲလဲၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ယုၤကညးအိၣ်လၢ အကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအဖိဒဲး သိး အဖိကမၤထွဲတၢ်အဝဲအံၤ ကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

🍌 တၢ်ဖံးလိမၤဒီး 🍌

မၤဒုးစၢၣ် ၂တီၤ, ၃တီၤကွံၤ တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤ

ပတုၤဘၣ်လၢ မ့ၢ်တၢ်အရူၤဒိၣ်နီၤမးလၢ ကွံၤဒီးဟံၣ် ကြၢးမၤသကိးတၢ်တပူၤယီၤ လၢတၢ်ကမၤလီၤတၢ် ဒီးသိးနုဖိကဒီးန့ၣ် တၢ်ကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအဂ့ၤကတၢ် တသ့ဖဲအသ့ န့ၣ်လီၤ. ဒီးသိးတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တခါအံၤ ကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်, ကိးနံၣ်ဒဲး ပမၤ ပပုၤကွံၤဖိ, မိၢ်ပၢ်, ဒီး ကွံၤအပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကွဲးစဲလီၤအမံၤ လၢတၢ်ကမူမၤထွဲ ကွံၤအတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ဒီးပုၤကွံၤဖိတဂၤအသိး, ယက..

- နၢ်လၢ ယမၤလိတၢ်သ့ ဒီး ယကမၤလိတၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ယကမၤလၢအဂ့ၤကတၢ် ထီၣ်တိ လၢယတၢ်မၤအပူၤ ဒီး ယလုလၢ်သကဲၣ်ပဝးအပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ပးကဲ ယနီၢ်ကစၢ်, ယကွံၤ, ဒီး ပုၤအဂၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ဟဲဆူကွံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ကတီၢ်ယသး ယုၤဒီး ယဟံၣ်တၢ်မၤတဖၣ် ဒီး လံာ်လဲၢ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဒီးမိၢ်ပၢ် ပုၤကွၢ်တၢ် တဂၤအသိး, ယက...

- မၤလီၤတၢ်လၢ ယဖိလဲၤဆူကွံၤ ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ကတီၢ်ယဟံၣ်ယဃီ ဒီးသိးကဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်အဖိအဂံၢ်အဘါ လၢကဖးလံာ်ဒီးမၤလိတၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ဆဲးကျိးလိာ်သးဒီး ယဖိအကွံၤသရၣ် ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ ဒီး တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢယဖိအဂီၢ်, ကွံၤသရၣ်အဂီၢ် ဒီး ကွံၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကွံၤသရၣ်တဂၤအသိး, ယက...

- နၢ်လၢ ပုၤကွံၤဖိကိးဂၤဒဲး မ့ၢ်ပုၤလၢအမၤလိတၢ်သ့ န့ၣ်လီၤ.
- ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် ယတၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲဆူ ယလၢဖိသၢ်ကိးဂၤဒဲး ဒီး အဟံၣ်ဖိဃီဖိ န့ၣ်လီၤ.
- ကတီၢ်ကတီၢ်န့ၣ် တၢ်အိၣ်သး လၢအကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ယုၤန့ၣ်ကျဲၤ ဒီးသိး မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးဘၣ်တၢ် လၢကွံၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် ယတၢ်သကဲၣ်ပဝးလၢဂ့ၤ ဒီး ယလုလၢ်လၢအဂ့ၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကွံၤခိၣ်တဂၤအသိး, ယက..

- ကတီၢ်ကတီၢ် ခိၣ်ယၢၤတၢ်အိၣ်ဝးတရဲးတဖၣ် ဒီးသိးကကဲထီၣ် တၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၤ လၢပုၤမၤလိတၢ်ဖိ, မိၢ်ပၢ်, ဒီးကွံၤသရၣ် ဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်ဖိ

- ဖိသၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤလိတၢ်ဖိလၢအသးဆူၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဝဲအါမးလၢကမၤဝံၤဝဲလၢဟံၣ်ဒ်သိးကမၤဆူၣ်ထီၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဘျူးမံၤလၢတၢ်ကမၤအီၤန့ၣ်အလီၤအိၣ်လၢတၢ်ကြၢၤမၤသကိးအီၤဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိန့ၣ်လီၤ.
- မိၢ်ပၢ်လၢအဖးလံာ်ဆူၣ်န့ၣ်အဖိစ့ၢ်ကိးဖးလံာ်ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဖးန့ၣ်ဖိသၣ်အလံာ်သိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိးလိသးလၢအဂ့ၤတခါလီၤ.မ့ၢ်လၢတၢ်န့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဖိသၣ်အတၢ်သးစံးသိးကဖးလံာ်အါအါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲန့ၣ်ဖိဟဲက့ၤစိာ်လံာ်ဆူၣ်ဟံၣ်လၢအမၤလိဖးဝဲအဂီၢ်န့ၣ်ဒိကနာ်အီၤဂ့ၤဂ့ၤဒီးဟံၣ်ဖိထီၣ်နတၢ်နတၢ်သ့ဆူၣ်သးဂဲၤဒီးနတၢ်သ့ဆူၣ်အိၣ်သးအိၣ်အီၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤဂ့ၤထီၣ်န့ၣ်ဖိအကံၢ်အစီၤဖိလဲၤဖးစၢၤအီၤလံာ်လၢလံာ်ရိၤဒီးန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါန့ၣ်ဖိသိးကဟံးန့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကကတီၢ်တၢ်ဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးစံးဆၢအတၢ်သံက့ၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ကဲထီၣ်အသးတဖၣ်ဒီးအီၤတက့ၢ်.
- ဟံၣ်ဖိထီၣ်နတၢ်သ့ဆူၣ်အိၣ်သးအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဖိဖဲအဝဲတဘျဲန့ၣ်လၢအတၢ်လဲၤခိဖိဒီးတၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးဒီးအီၤတဖၣ်အခါတက့ၢ်.
- ဒုးန့ၣ်န့ၣ်ဖိသိးကသ့ကွဲးလံာ်လၢတၢ်ပညိၣ်အါမံၤန့ၣ်တက့ၢ်.လၢခဲန့ၣ်ဖိသ့ၣ်ညါလၢကကွဲးလံာ်လဲၣ်အခါန့ၣ်,ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢကကွဲးနီၢ်ကွဲးယါတၢ်,ကွဲးလံာ်ဆီရဲးတဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤတၢ်အမံၤအသ့တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤစၢၤန့ၣ်ဖိသိးအကသ့ၣ်ညါတနံၤဒီးတနံၤတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒုးလၢန့ၣ်အီၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- မၤဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်န့ၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူခိဖိဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်ဟးကသ့ၣ်ကသီဒီးတၢ်ဟးကွၢ်ကီတၢ်,ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤဒ်သိးကအိၣ်ဒီးသးလၢအသ့မၤလိန့ၣ်တၢ်လၢအသီခိဖိဟံၣ်ခိၣ်ဒီးတၢ်လၢအအိၣ်ဝးတရံးအီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤစၢၤန့ၣ်ဖိသိးအကမံၤဘၣ်လၢလၢပုၤပုၤ,အိၣ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး,ဒီးဟူးဂဲၤန့ၣ်လၢလၢလီၢ်လီၢ်တက့ၢ်.
- သိၣ်လိန့ၣ်ဖိသိးကအိၣ်ဒီးလုလၢလၢအကအဲၣ်တၢ်ကဆဲးကဆိၣ်အကြၢၤဝဲဘၣ်ဝဲ,ဒီးကဟံးန့ၣ်မူဒါလၢအနီၢ်ကစၢ်တၢ်ကွၢ်ထွဲလီၤသး,ဒီးတၢ်ကဆဲးကဆိၣ်တကပၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်တက့ၢ်.
- သိၣ်လိန့ၣ်ဖိသိးကဒိကန့ၣ်ပၤကီၢ်တဖၣ်,ဒီးမ့ၢ်အူတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်ပလီၢ်အီၤဒ်သိးအသ့တတဲတၢ်မ့တမ့ၢ်ဒီးယုာ်သိလုၣ်ဒီးပှၤလၢအလီၤဆီတဖၣ်နီတဘျီတဂ့ၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- သဆၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဖိအခံၣ်သိးကလိၣ်ကွဲးဒီးဖိသၣ်လၢအသးန့ၣ်ဘၣ်ယုာ်ဒီးအီၤတဖၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိပိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဂုာ်ကျဲးစးကတၢ်ကတီၢ်လံာ်ကဘျူး,တၢ်ခဲၣ်လွဲၢ်,ထးရံး,ကသံၣ်ထံကျဲးတၢ်တၢ်ဒီးတၢ်ပိးတၢ်လီၤအဂၤတဖၣ်လၢန့ၣ်ဖိအဂီၢ်လၢအကသ့ဝဲဒ်သိးကတ့တၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢဟံၣ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.ဟံၣ်ဖိထီၣ်နတၢ်သ့ဆူၣ်အိၣ်သးအိၣ်လၢန့ၣ်ဖိအဖိခိၣ်ဖဲအဝဲမၤတၢ်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤဒီးစံးထီၣ်ပတြၢၤအီၤလၢအတၢ်မၤတမံၤလၢလီၤအဖိခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

မိတ်ဖ် ဒီး ပုၤတၢၢ် တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ် မၤသကိးတၢ်

ပုၤထံဖိကိၢ်ဖိ လၢပုၤတၢၢ်အပူၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢတၢ်အိၤ ဒီး ဘၣ်တၢ်ကွဲၣ်တၢ်အိၤဆူၤကွီၤ လၢကဟဲကတဲာ်ကတီၤ မၤစၢၤတၢ်လၢ ကွီၤအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. နီၣ်တၢ်ကတၢ်သးအိၣ် တၢ်မုၢ်သးမၤကလိၤစၢၤတၢ် လၢအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအပူၤ မ့တမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါ တၢ်လဲၤခိဖျိဘၣ်ယးဒီး ကွီၤအဂီၢ်အကျိၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢတၢ်အိၤလၢ ကဆဲးကျိးဒီးကွီၤအဝဲၤဒၢး ထီၣ်ဘိ န့ၣ်လီၤ. ပုၤမုၢ်သးမၤကလိၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်လိၢ်ဘၣ်အိၤလၢ ကမၤစၢၤဝဲဒၣ်သရၣ်,မုၢ်တဖၣ် လၢတီၤပူၤ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤမၤလိၢ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟးလိၢ်ကွဲၣ်စၢၤအိၤ ဆူၤတၢ်လိၢ်အဂၤ ဒ်အမ့ၢ်ပုၤတၢၢ်တၢ်လိၢ် လၢအလီၤသ့ၣ်ပိၢ်သးဝးတဖၣ် ဒ်အဝဲသ့ၣ် အတၢ်ဖဲးလိၢ်မၤဒီး လၢကွီၤလိၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟးလိၢ်ကွဲၣ်အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢ အလုၢ်အပူၤအိၣ်ဒိၣ်မး မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ် ဘၣ်တၢ်မၤလိၢ်အိၣ်ဒိၣ်သိး ကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိၢ်အတၢ်လဲၤခိဖျိ အမိၢ်လံမိၢ်ပုၢ် ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်မၤလိၢ်လၢ တၢ်သ့ၣ်စူးဆဲးလၢအပူၤ, ကန့ၢ်ကဲထီၣ်ဘၣ်ထံဖိကိၢ်ဖိလၢအဂ့ၤ, ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မိတ်ဖ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢတၢ်အိၤလၢ ကမၤသကိးတၢ်ဒီး အလိၢ်ကဝိၤကမျၢၢ်ကွီၤတဖၣ် ခိဖျိ တၢ်ကဲထီၣ်ကရၢဖိလၢအဟူးဂဲၤတဂၤ လၢအ ကွီၤ-မိတ်ဖ်-သရၣ်တၢ်ကရၢကရိအပူၤ န့ၣ်လီၤ. နကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢကွီၤ ဘၣ်ယးဒီး ကွီၤအတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီးစဲးတဖၣ်

ကီၢ်စဲၣ်ဒီးလိၢ်ကဝိၤ အတၢ်သမံသမိး တၢ်ဒီးစဲးတဘျုးခါ ဘၣ်တၢ်မၤအိၤလၢ ဒီတနံၣ်ညါအတီၢ်ပူၤ ဒ်သိးတၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ် နဖိအတၢ်မၤနၢၤအပတီၢ် ဒီး အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အပတီၢ် စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်သမံသမိး တၢ်ဒီးစဲးလၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပာ်ယုာ်ဘၣ်ဆၣ် အဂၤအိၣ်ဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ.

- NWEA/MAP-တၢ်မၤလိၢ်တၢ် တၢ်သ့ၣ်ဘၣ် အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်(တီၤဖိသၣ်-၂ တီၤကွီၤဖိ)-သ့ၣ်လၢလိၢ်ဆၢကတီၢ်, တၢ်ဂီၢ်ခါအဆၢကတီၢ်, တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သိဆၢကတီၢ်.
- Smarter Balanced Assessment -စမးထၢၣ်ဘဲလဲး တၢ်ဒီးစဲး လၢပုၤ ၃တီၤကွီၤဖိ အဂီၢ်

တၢ်သမံသမိး တၢ်ဒီးစဲးအစၢၤ ကဘၣ်တၢ်တဲဘၣ်နၢၤ ဖဲမိတ်ဖ်ကွီၤသရၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. နဘၣ်တၢ်ကွဲၣ်တၢ်အိၤလၢ နကဟဲတၢ်ပိာ်တဲသကိး တၢ်ဒီးစဲးအစၢၤအဝဲအံၤ ဒီးနဖိအကွီၤသရၣ် မ့တမ့ၢ်ကွီၤခိၣ် တဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်

မိတ်ဖ်-သရၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် မ့ၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တခါလၢ နကတၢ်ပိာ်တဲသကိးဘၣ် နဖိအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ အဂီၢ်အကျိၤ န့ၣ်လီၤ.တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒ်အံၤ ကဘၣ်တၢ်မၤအိၤတနံၣ်ခံဘျီ န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဒီးကွီၤ အတၢ်ဂုာ်ကျဲးစးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ လၢတၢ်သးတဖျါၣ်ယီအံၤ မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢ ဖိသၣ်အတၢ်သ့ၣ်သးခု ဒီး တၢ်မၤန့ၣ်ၤမၤနၢၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. မိတ်ဖ်တဖၣ် တၢ်ကွဲၣ်တၢ်အိၤလၢ ကဟဲတၢ်ပိာ်တဲသကိး တၢ်ဒီး သရၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ်ကွီၤခိၣ်တဖၣ် တဆၢကတီၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ ဖဲအချုးအခါ န့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်အိၣ်လိၢ်တၢ်လၢကွီၤ ဖဲကွီၤပျၢ်ဝံၤအလိၢ်ခံ

ဖိသၣ်တဖၣ် တဘျီဘျီ တၢ်ကဟံၣ်လိၢ်တၢ်အိၤလၢကွီၤ ဖဲကွီၤစံာ်လိၢ်ဝံၤအလိၢ်ခံ ခိဖျိကဘၣ်မၤဝံၤက့ၤ အတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် ခိဖျိတလူၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သိ တခါခါအယီ န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်တနီၤနီၤ ကဘၣ်အိၣ်တၢ်တဖၣ်ဖိ ခိဖျိအိၣ်ဒီးမူဒါလၢ ဘၣ်မၤကဆိက့ၤတၢ် လၢတီၤဒၢးပူၤအယီ လီၤ. ပုၤကွီၤဖိတဖၣ် မ့ၢ်အိၣ်တၢ်လၢကွီၤ ဖဲကွီၤစံာ်လိၢ်ဝံၤအလိၢ်ခံအါန့ၣ် ၁၅မံးနံးန့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢ ကတဲဘၣ်အမိၢ်အဟံၣ် လၢဟံၣ် ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါအိၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်လၢ ဖိသၣ်လၢ အဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ ကွီၤအတၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲၣ် အပူၤတဖၣ် ဘၣ်န့ၣ်, ဖိသၣ်ခဲလၢ် ကဘၣ်ဟးထီၣ်ဆူ ကွီၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အချါ ဖဲဟါ ၃း၁၅မံးနံး န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ညီန့ၢ် တတံာ်တၢ်ယံာ်န့ၣ် ဟါခိ ၅း၃၀ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

နို်ခိ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ (PE)

နို်ခိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ် မ့ၢ်တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ် တၢ်အကၢ်အစီတခါ ဖဲကွီဖိတဖၣ် ကူကၤဝဲဒၣ် တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢ အကြၢးဒီးတၢ်ဂဲၤ လိၢ်ကွဲအဂီၢ်အခါ န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်တဖၣ် မ့ၢ်တအဲၣ်ဒီးလၢ အဖိကဲၤလိၢ်ကွဲ လၢမုၢ်နံၤအဝဲန့ၣ် ခိဖျိတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်ဂ့ၢ်ကိအယိန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ် ကဘၣ် ကွဲးလီၤလံာ်ဆူၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီဖိတဖၣ် မ့ၢ်တမၤလိဝဲ နို်ခိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်တခါအံၤ အါန့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ တၢ်ပၢ် ပနီၣ်အီၤ(တနံၣ်)န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ် ကဘၣ်ဒုးနဲၣ်ဝဲ လံာ်က့ၤလၢကသံၣ်သရၣ်ကွဲးစဲလီၤအမံၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ နို်ခိတၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲ ဒီး တၢ်တြီၤယၣ် နို်ခိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ် ဒ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်တခါ, မ့တမ့ၢ် သ့အီၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်မၤစၢၤ လၢခံကတၢ်တခါသိးန့ၣ်, တဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤနီတစဲး ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်မးပၢ်ဖျါ တၢ်တဲန့ၢ်ပၢ်တၢ်

တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘး အပတီၢ်တၢ်ပနီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်တဲဖျါထီၣ် ပုၤကွီဖိအတၢ်မၤန့ၣ်မၤနၢၤ လၢလံာ်တဘျီဘၣ်တဘျီ အမးအဖိ ခိၣ်..... တၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးတၢ်အတၢ်မၤပနီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်န့ၣ်ဖျါထီၣ် ပုၤကွီဖိအတၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစး အတၢ်ပၢ်ဖျါမၤသကိးတၢ် ဖဲတၢ်သိၣ် လိအဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အလီၢ်တခါမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ မိၢ်ပၢ်တဖၣ်လၢ ပုၤကွီဖိအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်နီၢ်နီၢ် ဒီး တၢ်လၢ အလီၢ်ဒီး လၢပုၤကွီဖိ ကဘၣ်ကဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်တဖၣ် မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအဖိလၢအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ် ဘးအပတီၢ် တၢ်ပနီၣ်လၢ လံာ်တဘျီဘၣ်တဘျီအဖိခိၣ်န့ၣ် လီၤ.

၂ တၢ်-တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘး အပတီၢ်တၢ်ပနီၣ်

1 = လၢတၢ်ပၢ်ပနီၣ်အဖိခိၣ်

တၢ်ဆၢမုၢ်လၢ တၢ်မံးလိမၤဒီး အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ တၢ်ထွဲဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်မၤပနီၣ်ပတီၢ် အဝဲအံၤအပူၤ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လၢအဂ့ၤလီၤဆီ ဒီး အပတီၢ်လၢ တၢ်ပၢ်ပနီၣ်အဖိခိၣ် လၢအဂ့ၤဒိၣ်မး န့ၣ်လီၤ.

2 = ဒ်တၢ်ပၢ်ပနီၣ်

တၢ်ဆၢမုၢ်လၢ တၢ်မံးလိမၤဒီး အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ လၢအမးပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လၢတၢ်ပုၤ ဒ်တၢ်ပၢ်ပနီၣ် မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ထီၣ်ယူ အဖိခိၣ်

3 = လၢတၢ်ပနီၣ်အဖိလၢ

တၢ်ဆၢမုၢ်လၢ တၢ်မံးလိမၤဒီး အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ လၢအမးပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤ မ့ၢ်ဝဲ အလီၢ်အိၣ်ဒီးလၢ ကဘၣ်လဲၤထီၣ်လဲၤ ထီ ဒ်သိးအကတုၤဆူ တၢ်ပၢ်ပနီၣ်အလီၢ် လၢအဖျါဖဲ ပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

P = လဲၤထီၣ်လဲၤထီ

ပုၤကွီဖိအဝဲအံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ပၢ်ပနီၣ်အဖိလၢ ဘၣ်ဆၣ် အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ.

၂ တၢ်-တၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးအတၢ်ပနီၣ်

O = လၢအဖျါးစိ

တၢ်ပၢ်ဖျါမၤသကိးတၢ် လၢအဂ့ၤလီၤဆီ လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်

S = လီၤသးမံ

တၢ်ပၢ်ဖျါမၤသကိးတၢ် လၢအလၢပုၤ ဒ်တၢ်ဆၢမုၢ်လၢ လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်

L = ဒ်တၢ်ပၢ်ပနီၣ်

တၢ်ပၢ်ဖျါမၤသကိးတၢ် လၢအတဖိးမံလိာ်အသးခဲလၢာ် လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်

U = လၢအတလီၤသးမံ

တၢ်ပၢ်ဖျါမၤသကိးတၢ် လၢအတလၢတပုၤ လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်

၃ တီး-တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအပတီၢ်တၢ်ပနီၣ်

1 = လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အဖီခိၣ်

တၢ်ဆၢမုၢ်လၢ တၢ်မၤဖံးလိမၤဒီး အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်မၤပနီၣ်ပတီၢ် အဝဲအံၤအပူၤ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လၢအဂ့ၤလီၤဆီ ဒီး အပတီၢ်လၢ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အဖီခိၣ် လၢအဂ့ၤဒိၣ်မး န့ၣ်လီၤ.

2 = နိတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်

တၢ်ဆၢမုၢ်လၢ တၢ်ဖံးလိမၤဒီး အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် လၢအမးပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လၢတၢ်ပုၤ နိတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ထီၣ်ယူ အဖီခိၣ်

3 = လၢတၢ်ပနီၣ်အဖီလၢ

တၢ်ဆၢမုၢ်လၢ တၢ်ဖံးလိမၤဒီး အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် လၢအမးပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤ မ့ၢ်ဝဲ အလီၢ်အိၣ်ဒံးလၢ ကဘၣ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဒ်သိးအကတုၤဆူ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အလီၢ် လၢအဖျါဖဲ ပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

P = လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်

ပုၤကွီၣ်ဖိအဝဲအံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အဖီလၢ ဘၣ်ဆၣ် အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ.

၃ တီး-တၢ်ဂုၢ်ကျဲးစးအတၢ်ပနီၣ်

- O = လၢအဖျါဖဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျါမၤသကိးတၢ် လၢအဂ့ၤလီၤဆီ လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်
- S = လီၤသးမံ တၢ်ဟံၣ်ဖျါမၤသကိးတၢ် လၢအလၢပုၤ နိတၢ်ဆၢမုၢ်လၢ လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်
- L = နိတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် တၢ်ဟံၣ်ဖျါမၤသကိးတၢ် လၢအတဖိးမံလိာ်အသးခဲလၢာ် လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်
- U = လၢအတလီၤသးမံ တၢ်ဟံၣ်ဖျါမၤသကိးတၢ် လၢအတလၢတပုၤ လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်

တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဖၣ်

ကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်

လၢကွီၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒီး ကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ အဝဲဒၣ်တဖျါၣ် လၢပုၤကွီၣ်ဖိလၢ အဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး မ့တမ့ၢ် ဆိးက့ထီၣ် ဖဲကွီၣ်ထီၣ်အဆၢက တီၢ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီၣ်ဖိလၢအဆိးက့ မ့တမ့ၢ် ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဖၣ် ကြးလဲၤဆူ ကွီၣ်အဝဲဒၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီၣ်ဖိလၢ အတၢ် ကိာ်ထီၣ် ၁၀၀.၀ ဆူအဖီခိၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအက့ၤဆူဟံၣ် န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တအီၤကသံၣ် ထဲၣ်လနီ မ့တမ့ၢ် အဘိၣ်ဖြီၣ်ဖု ဒီး အတၢ် ကိာ်မ့ၢ်တထီၣ်လၢ လၢ၂၄န့ၢ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤမး ဟဲထီၣ်ကဒါက့ၤကွီၣ်သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢ ကွီၣ်တြီယၣ်အဂုၢ်အဂၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ကွဲး ရဲၣ်လီၤအီၤလၢ ကိာ်ရဲၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၣ် အပုၤယဲၤသန့အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ကွီၣ်အကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ တအိၣ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ ထီဘိ ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ဒိသဒၢ တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပါ

ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထီၣ် တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ(SDCL 12-28-7.1-(လၢအဘၣ်တၢ်မၤသီထီၤက့ၤအီၤဖဲ ၂၀၁၆) လိၣ်ဘၣ်ဝဲ လၢ ပုၤကွီၣ်ဖိကိးဂၤဒဲး လၢအကန့ၢ်လီၤကွီၣ်န့ၣ်,လၢတၢ်ကတူၢ်လိာ်အီၤအဂီၢ်, အလီၢ်အိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ် ကဘၣ်ဒုးန့ၣ်ကွီၣ်အပူၤဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါ လၢကသံၣ်သရၣ်အလံာ်အုၣ်သး ဘၣ်ထွဲဒီး အဝဲဘၣ်တၢ်သမံသမိးတၢ်လံအီၤ,တၢ်သမံသမိးအီၤအဖၢ,ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဆဲး ကသံၣ်ဒိသဒၢ လၢအမ့ၢ် ထုၣ်ပျါသံတၢ်ဆါ, ကိာ်ယုာ်ဘိညိးတၢ်ဆါ, တၢ်ကူးဖးထီ, သမူးဖိ(တၢ်ဆါဖိ), ကွၢ်မနံၣ် သမူးဖိ, ခၣ် အံၣ်တၢ်တၢ်ဆါ, ခိၣ်န့ၢ်သလီညိးတၢ်ဆါ, ဒီး တၢ်ထီၣ်ထါတၢ်ဆါ, လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤလၢ ကိာ်ဖဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲ ကျိၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဲၤအံၤ မ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢ ဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးလၢ အန့ၢ်လီၤဆူ ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထံၣ်ကွီ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ အခိၣ်ထံး ကတၢ်တၢ်တၢ်တဖၣ် အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဲၤအံၤ ဟံၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး တီၤဘျီကွီဖိတဖၣ်, တီၤဖိသၣ်ကွီဖိတဖၣ် တုၤလၢ ဆံခံတီၤ ကွီ ဖိတဖၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢ အအိၣ် လွံၢ်န့ၣ်ဆူအဖိလၣ်တဖၣ် ကြၢးဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၤ ဒ်အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အစ့ၤကတၢ် ကသံၣ်ဒီသဒၤ လၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အိၣ် လၢတီၤဖိသၣ် တုၤ ဆံခံတီၤ ကွီဖိတဖၣ်အဂီၢ် ဘၣ်တၢ်တဲၤဖျါထီၣ်အိၣ် ဒ်လၣ်အံၤ အသိး န့ၣ်လီၤ.

- ၁. ကဘၣ်ဆဲးဝဲ **ကိာ်ယုၢ်ဘိးညိး, တၢ်ကူးဖးထီ, တၢ်ခၢ်အံၣ်တၢ် ကသံၣ်ဒီသဒၤ** လွံၢ်ဖျါ မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်လွံၢ်ဖျါ, အစ့ၤကတၢ် တဖျါ ဖဲအအိၣ် ၄န့ၣ် မ့တမ့ၢ် ၄န့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢ အအိၣ် ၇န့ၣ်ဆူအဖိခိၣ်တဖၣ် ကြၢးဆဲးဘၣ် ဝဲ လွံၢ်ဖျါ န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢအအိၣ် ၇-၁၀န့ၣ် လၢအဆဲးဘၣ်တ့ၢ် ထံၣ်ဒဲး-Tdap တဖျါတဖၣ်, ကြၢးဆဲးကဒီးဝဲအသီ တဖျါ ဖဲအသးန့ၣ်အိၣ် ၁၁-၁၂န့ၣ် အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢ အဆဲးဘၣ်ဝဲ ဖဲဖျါ တချုးအသးန့ၣ်အိၣ် ၄န့ၣ်တဖၣ် တလိာ်ဆဲးအါထီၣ်လၢဝဲ ဖဲအကန့ၢ်လီၤ တီၤဖိသၣ်ကွီ အခါလၢဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်ကဘၣ်ဆဲးဘၣ်ဝဲ အစ့ၤကတၢ် ဖဲဖျါ န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢ အသးန့ၣ်အိၣ် ၇န့ၣ် ဆူအဖိခိၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တဆဲးပွဲၤဘၣ် ဒံၣ်ထဲး-DTaP ဘၣ်န့ၣ်, ဝံသးစူၤ ဆဲး ကျိးဘၣ် တၢ်အိၣ်ဆူအိၣ်ချ့ဝဲၤကျိၤ လၢတၢ်မၤစၢၤအဂီၢ် တက့ၢ်.
- ၂. ကဘၣ်ဆဲးဝဲ **တၢ်ဆါလီၤဘျီကသံၣ်ဒီသဒၤ** ၄ဖျါ မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ် ၄ဖျါ, အစ့ၤကတၢ်တဖျါ ဖဲအသးန့ၣ်အိၣ် ၄န့ၣ် မ့ တမ့ၢ် ၄န့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ. (သန့က့ တၢ်တဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်အဂီၢ်ဘၣ် .. ဖိသၣ် မ့ဆဲးဘၣ် တၢ် ဆါလီၤဘျီကသံၣ်ဒီသဒၤ ၄ဖျါ ဒီး အစ့ၤကတၢ် ဖဲအဆဲးဝဲ ခံဖျါတဖျါဝံၤအလီၢ်ခံ လွံၢ်လါန့ၣ်, တလိာ်ဆဲးလၢဝဲ အ သီလၢဘၣ် န့ၣ်လီၤ.)
- ၃. ကဘၣ်ဆဲးဝဲ **သမူးဖိကသံၣ်ဒီသဒၤ (MMR or MMRV)** ခံဖျါ န့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံးကတၢ်တဖျါ ကဘၣ်ဆဲးဝဲ ဖဲအသး န့ၣ်အိၣ် ၁၂လါ န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ခံဖျါတဖျါ ကဘၣ်ဆဲးဝဲဖဲအသးန့ၣ်အိၣ် ၄န့ၣ် တုၤ ဖဲန့ၣ် န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ခံဖျါတဖျါ အံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ဆဲးအိၣ်ဖဲ ဖိသၣ်အသးန့ၣ် တချုးပွဲၤထီၣ် ၄န့ၣ် ဖဲအဆဲးဝဲအခိၣ်ထံးကတၢ်တဖျါ ဝံၤအလီၢ်ခံ ၂၈သီ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ၄. ကဘၣ်ဆဲးဝဲ **တၢ်ထီၣ်ထါကသံၣ်ဒီသဒၤ (တၢ်ထီၣ်ထါ မ့တမ့ၢ် သမူးဖိ)** ခံဖျါ န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တဖျါ တၢ်ကဘၣ်ဆဲးအိၣ်ဖဲ ဖိသၣ်အသးန့ၣ်အိၣ် ၁၂လါ န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်မ့ၢ် ကွဲးစဲလီၤအမံၤ ဒီးတဲဝဲလၢ ဖိသၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ထီၣ် ထါဝံၤလံၤန့ၣ် တလိာ်ဆဲးလၢကသံၣ်ဒီသဒၤ အဲၤအံၤ လၢဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ခံဖျါတဖျါ တၢ်ဆဲးအိၣ်ဖဲ ဖိသၣ်အသး န့ၣ်အိၣ် ၄န့ၣ် ဒီး တုၤ ဖဲန့ၣ် သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ခံဖျါတဖျါ ဘၣ်တၢ်ဆဲးအိၣ် တချုး ဖိသၣ်အသးန့ၣ်အိၣ် ၄န့ၣ် လၢ ကသံၣ်တဖျါဒီးတဖျါ အဒုစၢၤအိၣ်ဝဲ ၃လါ သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ဒီသဒၤလၢ ဖိသၣ်ကဘၣ်ဆဲးဝဲ ဖဲအန့ၢ်လီၤ ဖဲတီၤအခါ

- ၅. ကဘၣ်ဆဲးဝဲ **ထံၣ်ဒဲး-Tdap** တဖျါ ဖဲဖိသၣ်အသးန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ် ၁၁န့ၣ် န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်အသးန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ် ၁၀န့ၣ် ဖဲအန့ၢ် လီၤ ဖဲတီၤန့ၣ်, အဲၤကဘၣ်အိၣ်ခိးဝဲ **၄၅သီ** ဖဲအပွဲၤထီၣ် ၁၁န့ၣ် ဝံၤအလီၢ်ခံ လၢအကဆဲး ထံၣ်ဒဲး ကသံၣ်ဒီသဒၤ အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်တြီမ့ၢ်အိၣ်လၢ ဖိသၣ်ဆဲး ထံၣ်ဒဲး မ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်, **ထံၣ်ဒဲး-Td** ဘၣ်တၢ်တုၤလိာ်အိၣ် သ့စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. ဖိ သၣ်လၢအအိၣ် ၇-၁၀န့ၣ် လၢအဆဲးဘၣ်တ့ၢ် **ထံၣ်ဒဲး-Tdap** တဖျါတဖၣ်, ကြၢးဆဲးကဒီးဝဲအသီတဖျါ ဖဲအသးန့ၣ် အိၣ် ၁၁-၁၂န့ၣ် အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်ကဘၣ်ဆဲးဘၣ်ဝဲ အစ့ၤကတၢ်ဖဲဖျါ န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢ အသးန့ၣ်အိၣ် ၇န့ၣ် ဆူအဖိခိၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တဆဲးပွဲၤဘၣ် **ဒံၣ်ထဲး-DTaP** ဘၣ်န့ၣ်, ဝံသးစူၤ ဆဲးကျိးဘၣ် တၢ်အိၣ်ဆူအိၣ်ချ့ဝဲၤကျိၤ လၢ တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ် တက့ၢ်.
- ၆. ကဘၣ်ဆဲးဝဲ ခိၣ်န့ၣ်သလီၤညိး ကသံၣ်ဒီသဒၤ-**MCV4** တဖျါ ဖဲဖိသၣ်န့ၣ်လီၤ ဖဲတီၤ ဒီးအသးန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ် ၁၁န့ၣ် အခါန့ၣ် လီၤ. ဖိသၣ်အသးန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ် ၁၀န့ၣ် ဖဲအန့ၢ်လီၤ ဖဲတီၤန့ၣ်, အဲၤကဘၣ်အိၣ်ခိးဝဲ **၄၅သီ** ဖဲအပွဲၤထီၣ် ၁၁န့ၣ် ဝံၤအလီၢ်ခံ လၢအကဆဲး ခိၣ်န့ၣ်သလီၤညိး ကသံၣ်ဒီသဒၤ အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်မ့ၢ်ဆဲးတ့ၢ် ကသံၣ်ဒီသဒၤအဲၤအံၤ ဖဲအအိၣ် ၁၀န့ၣ် မ့ တမ့ၢ် ၁၀န့ၣ် ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, တလိာ်ဆဲးကဒီး ကသံၣ်ဒီသဒၤဝဲအံၤ အသီတဘျီလၢဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တီၢ်နီၣ်.. ဟ့းဘ တီးကွဲးတၢ်ဆါ, သူၣ်တၢ်ဆါ A, သူၣ်တၢ်ဆါ B, ယဲသဲတၢ်ဆါ-HPV, တနံၣ်တဘျီ တီးကွဲးတၢ်ဆါ, ဒီး ပသိၣ်တၢ်ရုၣ် ဘၣ် ကသံၣ်ဒီသဒၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ် လၢတၢ်ကဆဲးအိၣ် ဘၣ်ဆၣ် ဆဲးသ့တဆဲးသ့ န့ၣ်လီၤ.

ကသံဉ်ကသီလၢကွဲ

တၢ်လိာ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တအိၣ်လၢပုၤန့ၣ်, တၢ်ဒုးအိၣ်နဖိအကသံဉ်လၢကွဲ တသ့နီတခါ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ၁. ကသံဉ်လၢ တၢ်ဟဲဆၢအီၤလၢကွဲခဲလၢကွဲ ကဘၣ်အိၣ်ဒီးအဖၢလၢအနီၢ်ကီၢ် လၢအအိၣ်ဃုာ်ဒီး ကသံဉ်သရၣ်အလံာ်န့ၣ်ကျဲ လၢအကျးလီၤဃာ်ဝဲ လၢကသံဉ်အဖၢလီၤ န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ကသံဉ်လၢ တၢ်ဟဲဆၢအီၤလၢကွဲခဲလၢကွဲ ကဘၣ်ကြးဝဲဒီး ပုၤဆါအသးန့ၣ် ဒီးကဘၣ်ဘၣ်ဒီး (FDA)တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ ဒီး ကသံဉ်ကသီ ပုၤဟဲဆၢတၢ်တဖၣ် အတၢ်န့ၣ်ကျဲ န့ၣ်လီၤ. ဘံးတၢ်မံၤ,သ့ၣ်ဂံၢ်ဝဲလဲ လၢအမၤဘျါတၢ်ဆါတဖၣ် တဘၣ်တၢ်သ့ အီၤလၢကွဲဘၣ်.
- ၃. တၢ်မၤပုၤတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအလံာ်က့ၤ ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ကကသံဉ်ကသီအလံာ်က့ၤန့ၣ်, တၢ်ကဘၣ်ဟံၤအီၤ လၢလံာ် ကြံာ်အပူၤ, လၢအဟံၤဃုာ်ဒီး မိၢ်ပၢ်ပုၤကွဲထွဲတၢ် အတၢ်ကွဲးလီၤအမံၤ လၢကသံဉ်လၢ အထံလဲတအိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, ဒီး မိၢ်ပၢ်ပုၤကွဲထွဲတၢ် ဒီး ကသံဉ်သရၣ် လၢအဟ့ၣ်လီၤဖိသၣ် အကသံဉ်ခံၤလိာ်အမံၤကွဲးစဲ လၢကသံဉ်လၢ ဖိသၣ်ကဘၣ် အီၤလၢကွဲခဲလၢကွဲ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘီလၢ ကသံဉ်အဖီခိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်, ဝံသးစူၤ ဆဲးကျိးဒီးကွဲအကသံဉ်သရၣ်မ့ၢ်ဖိ တက့ၢ်.

အိၣ်လၢကွဲပူၤ ဖဲတၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲလၢတၢ်ချၢ အဆၢကတီၢ်

မ့တမ့ၢ်လၢမိၢ်ပၢ်,သရၣ်,ဒီးကွဲခိၣ်ယုန့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်,ပုၤကွဲဖိခဲလၢကွဲ ဖဲတၢ်လိာ်ကွဲ ကသ့ၣ်ကသီလၢတၢ်ချၢ အဆၢကတီၢ် အိၣ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ တသ့နီတဂၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ. အလိာ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ ဖိသၣ်ကဘၣ်အိၣ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ ခိဖျိ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ် ချၢတၢ်ဂ့ၢ်ကိအယိ ဖဲတၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲအဆၢကတီၢ်န့ၣ်, မိၢ်ပၢ် ကဘၣ်ကွဲးလံာ်ဆူ အဖိအကွဲသရၣ်အအိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ယုန့ၣ်အခွဲး ယံာ်ယံာ် ညီန့ၣ်အါန့ၣ်သၢသီန့ၣ်, ကွဲခိၣ်လိာ်ဘၣ် မံၤကွဲးစဲလၢ ဖိသၣ်အကသံဉ်သရၣ်အအိၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီသန့ ဒီး တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်

တၢ်ကူတၢ်ကၤ

တၢ်ဆၢကတီၢ် တၢ်ကိာ်တၢ်ခုၣ် လဲလိာ်အသးဒိၣ်မး ဖဲသ့ၣ်လၣ်လီၤသီသီအဆၢကတီၢ် ဒီး ဖဲတၢ်ကိာ်ထီၣ်သီအဆၢကတီၢ်ဘူး ကလၢအခါ န့ၣ်လီၤ. ပတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ် မ့ၢ်ဒ်လၣ်အံၤအသး န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တၢ်ကိာ်တၢ်ခုၣ်	ကွဲ, တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲလိာ်တၢ်ကူတၢ်ကၤ
ဝဲအဖီလၣ်	ဆုကၤကလၢၤ မ့တမ့ၢ် ဆုကၤစုထီ
ဝဲအဖီခိၣ်	ဆုကၤ စုဖုၣ်, ဖျိၣ်ခံ ခိၣ်ဖျၢၣ် (ဝံသးစူၤသ့တၢ်ဒုးန့ၣ်ကျဲ)

လှုပ်ယိတ်

လှုပ်ယိတ်ကိစ္စခွဲခွဲ: တာ်ကဘဉ်ဟ်အီၤလၢ တာ်ဟ်လှုပ်ယိတ်အလီၤ ဒီးတာ်ကဘဉ်သိးတံၢ်ယဉ်အီၤ န့ၣ်လီၤ. ပှၤကွီုဖိလၢ အဒိးလှုပ်ယိတ် တဖဉ် တာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အီၤလၢ အကဖျိၣ်ဒီးလှုပ်ယိတ်ခိၣ်ဖျိၣ် ဘဉ်ဆဉ် ဖျိၣ်သ့တဖျိၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ထၢၣ်တဖဉ်

ပှၤကွီုဖိကိစ္စခွဲခွဲ: တာ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤလၢ အကသုၣ်အလံာ်ထၢၣ် လၢအကဝံၣ် ကွီုအလံာ်မိၢ်ပာ်သ့ၣ်တဖဉ်,လံာ်တာ်ကွဲးနီၣ်ကွဲး ယါသ့ၣ်တဖဉ်,ဒီး အတာ်ဖိတာ်လံာ် အဂုၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖဉ် န့ၣ်လီၤ.

တာ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ ကွီုအတာ်ဖုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်

ဝံသးစူၤ မၤစၢၤနဖိလၢ ကမၤဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ် အတာ်သ့ၣ်ညါဘဉ်ယး တာ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ ကွီုအတာ်ပိးတာ်လိတဖဉ်အဂီၢ် တက့ၢ်. ငှးစ့ၢ်န့ၣ် တာ်အဂုၢ်တဖဉ်ကယီၤကယီၤ ဆူပှၤကွီုဖိအသးပှၤ ဒ်သိးကအိၣ်ဒီး တာ်ပးကဲ ကမျၢၢ်အတာ်ပိးတာ်လိ တာ်သ့ၣ်ထီၣ်ခဲလၢာ် ဒီး ကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိလၢအဂုၢ်တဂၤ ကသ့အဂီၢ်န့ၣ် တက့ၢ်.

မိၢ်ပာ်တဖဉ် အဖိမ့ၢ်မၤဟးဂီၤ တာ်တမံၤမံၤလၢကွီု လၢတဘဉ်ဘျိးဘဉ်ဒါန့ၣ် အဝဲကဘဉ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ လၢတာ်ဟးဂီၤခဲလၢာ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပှၤကွီုဖိတဖဉ် ကဘဉ်လိးက့ၤ လံာ်လၢအမၤလီၤမာ်ဝဲ မ့တမ့ၢ် မၤဟးဂီၤဝဲတဖဉ် အပှၤန့ၣ် လီၤ.

အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲ, ဟံၣ်နီၢ်ဂံၢ် ဆိတလဲ

ဝံသးစူၤ ငှးသ့ၣ်ညါကွီု ဝဲနတာ်အိၣ်ဆိးအလီၢ် မ့တမ့ၢ် နလိတဲစိနီၢ်ဂံၢ် ဆိတလဲအခါ န့ၣ်တက့ၢ်. နမ့အိၣ်ဒီး တာ်တိာ်ကျဲၤလၢ န ကသးနလီၢ်ဆူ တာ်လီၢ်အဂၤ မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဆိတလဲကွီုဆူ တာ်လီၢ်အဂၤန့ၣ်, ဝံသးစူၤ ငှးသ့ၣ်ညါကွီုအဝဲဒါး လၢအကတဲာ်ကတီၤ န့ၣ်န့ၣ် လံာ်လဲလၢအလီၢ် လၢနဖိအဟးထီၣ်ကွီုသ့ၣ်တဖဉ် မ့တမ့ၢ် တာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျဲၤလၢ တာ်ကဘဉ်စိာ်ခိၣ်အီၤသ့ၣ်တဖဉ် အဂီၢ် န့ၣ်တ က့ၢ်.

တာ်ခိကျဲ

ဝံသးစူၤ သိၣ်လိနဖိလၢ တာ်ခိကျဲ အကျိၤအကျဲသ့ၣ်တဖဉ် တက့ၢ်. ပှၤကွီုဖိကိစ္စခွဲခွဲ: ကြၢးခိကျဲလၢ တာ်ဟ်ပနီၣ် ပှၤခိကျဲအလီၢ် န့ၣ်လီၤ. ကွီုဖိမိၢ်ပာ်ကိစ္စခွဲခွဲ လၢအဟဲကိးက့ၤအဖိလၢကွီု ဝဲတာ်လီၢ်အဆၢကတီၢ်တဖဉ် ကြၢးပလီၢ်အသး မ့ၢ်လၢ တာ်လီၢ်ဝးတရံးကွီု န့ၣ် အိၣ်ဒီးတာ်လီၤဘဉ်ယိာ် ဒ်အမ့ၢ် လိမ့ၣ်အူတဖဉ် န့ၣ်လီၤ. ပှၤကွီုဖိခဲလၢာ် ကဘဉ်ဟးထီၣ်ကွီုလၢ ကွီုကရၢၢ်အချၢ ဝံၤမး ဟဲ က့ၤဂဲၤလီၢ်ကွဲကဒါက့ၤ လၢခံ သ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

လီမုန်အူ စဲဖိကဟာ် တံပိတ်လီ

မုတမုာ်လၢ ကွီသရၣ် ဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်ဒီး ပုၤကွီဖိတဖၣ် တကြးစိၣ် မုတမုာ် သူလီမုန်အူစဲဖိကဟာ်ဒ်အမုာ် ကလံၤဒၤ,လီယံၤကွီၤ သံကျဲပိးလီ(CD players),IPAD,IPOD,MP3 players,ကနၣ်ဒၤ,လီတဲစိစိၣ်စု,စဲးဆုၤတံကစိၣ်,ပျံၤဂီၤဒၤ(cameras)ဖဲကွီထီၣ်အ ဆါကတီၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီဖိတဖၣ် တံမုာ်ထံၣ်ချးန့ၣ်အီၤလၢ အသူတံဖိတံလံၤ လၢတံပိတ်ပနီၣ်အီၤ ဒ်အဖိခိၣ်တဖၣ် ဖဲကွီ ထီၣ် တံမၤလီအဆါကတီၢ်, လၢတအိၣ်ဒီး တံဟ့ၣ်အီၤအခွဲးဘၣ်န့ၣ်, တံဖိတံလံၤတဖၣ် တံကဟံးန့ၣ်ကွံၣ်အတံၤ ဒီး ဘၣ်သ့ၣ် သ့ၣ် အဝဲကဘၣ်လဲၤဟံးန့ၣ်က့ၤဝဲ လၢကွီခိၣ်အဝဲၤဒၤ ဖဲဟါခိ ကွီပျံၤအဆါကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. တံဖိတံလံၤအဝဲန့ၣ် မုာ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တံလီၤမုာ်လီၤဖး တံကိတံခဲန့ၣ်, တံကဟံးကွံၣ်အီၤ ဒီး တံကဆုၤက့ၤ တံဖိတံလံၤတခါအံၤဆူ ထဲဒၣ် အမိၢ်အပံၤအိၣ် မုတမုာ် ပုၤကွီထွဲတံ အအိၣ်ခိၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤလီတံဖိလၢ အယုထာ ဟဲစိၣ်လီမုန်အူစဲဖိကဟာ်ပိးလီ ဒ်တံကိးထီၣ်အမံၤ လၢထးတ ဖၣ်အူကွီန့ၣ်, မုာ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် အနီၢ်ကစိၣ်တံကိတံခဲ တံဘၣ်ယီၣ် န့ၣ်လီၤ. ကွီတဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ လီမုန်အူစဲဖိကဟာ်လၢ အလီၤမံၤ မုတမုာ် တံဟ့ၣ်ကွံၣ်အီၤ သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. လုစၢ်(တံဖိတံလံၤလၢအဒုးအိၣ် ထီၣ်တံကပီၤလၢအဆူတ ဖၣ်)တံကပီၤ ဒီး တံဖိတံလံၤလၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ် တံသ့ၣ်အနုးအနုးတဖၣ် တံတဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တံကဟဲစိၣ်န့ၣ်ဆ တံသ့ၣ် ထီၣ်အပူၤ လုၤတက့ၤနီတဘျီဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဂုၢ်ဂီၢ်အူ တံမၤအကျိၤအကွၢ်

ကွီကိးပျၢၣ်ဒဲး အိၣ်ဒီးတံလီၢ်လၢ တံကတဲၣ်ကတီၢ်ယၢ် ဂုၢ်ဂီၢ်အူတံလီၢ်အလီၢ် န့ၣ်လီၤ. တံလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်တံသ့ၣ်အီၤ လၢဖိသ့ၣ်အဂီၢ် လၢတံလီၢ်အဖိခိၣ် ဒ်အမုာ်, မုာ်အူအိၣ်တံသတူၢ်ကလၢ် မုတမုာ် ဂုၢ်ဂီၢ်အူတံလီၢ်အဂၤ ဖဲကွီထီၣ်အဆါကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. နကွီခိၣ်ဒၣ်နဲ ကဒုးနဲနဲန့ၣ် ဂုၢ်ဂီၢ်အူတံလီၢ်တခါအံၤ န့ၣ်လီၤ. တံကးတံၣ်ယၢ်ကွီအတြၤ လၢတံဘၣ်တံဘၢအဂီၢ် အတံၤ ရဲၣ်တံကျဲၤ ကဘၣ်တံကွၢ်ကဒါက့ၤအီၤ တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ် ဒီး တံတံၣ်ကျဲၤခဲလၢ် ကဘၣ်တံပိတ်ယၢ်အီၤလၢ လံၢ်တြၢ်အပူၤဂ့ၤ ဂ့ၤ လၢတံသ့ၣ်ထီၣ်တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

နမ့အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ် တံဂုၢ်တံကျိၤဘၣ်ယးဒီး တံရဲၣ်တံကျဲၤ မုတမုာ် တံဖိးတံမၤတဖၣ်အံၤန့ၣ် ဆဲးကျိးဘၣ် နဖိအကွီ ခိၣ် မုတမုာ် နဖိအသရၣ် န့ၣ်တက့ၢ်.

တံသ့ၣ်ကွီ အတံၤဂဲၤလီၢ်ကွဲလီၢ်

ပုၤမၤစၢၤတံလၢအမုာ် ပုၤနီၢ်ဒိၣ်တဖၣ် တံဟ့ၣ်အခွဲးလၢကသ့ၣ် ကွီတံလီၢ်ကွဲလီၢ် လၢပိၣ်ခွါဖိဒီးပိၣ်မုာ်ဖိ တံကရၢကရီအဂီၢ် န့ၣ် လီၤ.လၢတံကမၤတံရဲၣ်တံကျဲၤ လၢကွီတံလီၢ်ကွဲအလီၢ်အဂီၢ် ကိးဆဲးကျိးဘၣ်ကွီအဝဲၤဒၤ တက့ၢ်.တံဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအလံၢ်အုၣ် သး ဘၣ်တံလီၢ်ဘၣ်အီၤ မုတမုာ် ကွီအပုၤမၤတံဖိတဂၤဂၤ ဘၣ်တံလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢ ကဟဲဝဲကိးဘျီဒဲး ဖဲတံရဲၣ်တံကျဲၤအဆါ ကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.ပုၤလၢအဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ တံရဲၣ်တံကျဲၤဝဲအံၤအဂီၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤန့ၣ်လီၤ.

တံဟးထီၣ်ဆူ ကွီကရၢၢ်အချၢ

မုတမုာ်လၢကွီခိၣ် ဒီး ကွီသရၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်,ပုၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် တံတဟ့ၣ်အခွဲးလၢ ကဟးထီၣ်ဆူကွီအချၢ, မုတမုာ် တံဂဲၤလီၢ် ကွဲပျီအချၢ တချး တံဆါကတီၢ်ဒ်တံပိတ်ပနီၣ်အသိး ဘၣ်ဒဲးဘၣ် န့ၣ်လီၤ.ပုၤမၤလီတံဖိတဖၣ် မုာ်ဟးထီၣ်ဆူ ကွီကရၢၢ်အချၢ လၢတအိၣ်ဒီး တံဟ့ၣ်အီၤအခွဲးဘၣ်န့ၣ်, တံကကိးကွီအပၤဂီၢ် လၢကလူၤကွၢ်ယုက့ၤအီၤ တဘျီယီ န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤလီတံဖိလၢ အဒီးကွီအသိလုၣ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ခိးတံလၢ ကွီမဲၣ်ညါ တုၤသိလုၣ်ဟဲဟံးက့ၤအီၤတစု န့ၣ်လီၤ. လၢတံဘၣ်တံဘၢအဂီၢ်, ပုၤ မၤလီတံဖိ လၢအကဟံးန့ၣ်မုာ်ထုၣ်တံအိၣ် လၢတံလီၢ်အဂၤ လၢအတမုာ်အဟံၣ် မုတမုာ် ကွီဘၣ်န့ၣ်, အမိၢ်အပံၤတဖၣ် ကဘၣ် ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါ မုတမုာ် ဟဲတဲဘၣ်ကွီခိၣ် တချးတံဟံးန့ၣ်မုာ်ထုၣ်တံအိၣ်ဒဲးဘၣ် အခါန့ၣ် လီၤ.

တၢ်လီၤမၤ ဒီး တၢ်ထံၣ်က့ၤတၢ်

တၢ်လီၤမၤ ဒီး တၢ်ထံၣ်က့ၤတၢ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢက့ၤတၢ် န့ၣ်လီၤ. ဝံသးစူၤ ကွၢ်တၢ်လီၤအဝဲန့ၣ် ကိးဘျီဒဲး ဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ဟဲဟးဆူက့ၤ အခါတက့ၢ်. မ့ၢ်လၢပုၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကွၢ်နီၣ်အနီၢ်ကစၢ် အတၢ်ကူတၢ်သိး တဘၣ်ညီညီဘၣ် အယံၤလီၤ. ဝံသးစူၤ မၤနီၣ်နဖိအိၣ်ဖံး ဖျီၣ်ဒၤ ဒီး ဆူကၤကလၢၤတဖၣ် တသ့ဖဲအသ့ တက့ၢ်. တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်အိၣ်ယံၣ်န့ၣ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ် တၢ် ကဟ့ၣ်အီၤဆူ တၢ်ကရၢကရီၤလၢ အဟ့ၣ်သးကညီၤတၢ်တဖၣ်အအိၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်

ဖဲန့ၣ်ကဟဲဟဲန့ၣ်က့ၤနဖိလၢက့ၤ, အဲၣ်ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါက့ၤ လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤမံၤ,မ့တမ့ၢ် ဟဲဆူက့ၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤ တမံၤမံၤန့ၣ်,ဝံသးစူၤ ဟဲန့ၣ်ဆိဆူက့ၤအဝဲဒၣ်ပူၤ တက့ၢ်. မ့တမ့ၢ် တၢ်အဝဲအံၤ ကဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲ, တၢ်တံၢ်တံၢ် ဘၣ်ဖုး န့ၣ်လီၤ.

ကျိၣ်စု

ပုၤက့ၤဖိတဖၣ် တၢ်တအဲၣ်ဒီးလၢ အကဟဲစိၣ်ကျိၣ်စုဆူက့ၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်လၢ အဘၣ်ထွဲဒီးက့ၤအတၢ်ပညိၣ်ဘၣ်အခါ န့ၣ်လီၤ.

မူးသးဖုံ တၢ်ကွဲမ့ၢ်

တၢ်မ့ၢ်ဆူလီၤ နီၢ်တဂၤတၢ်ကွဲမ့ၢ်တဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် လၢမ့ၤထီၣ်တသိ တၢ်ဟ့ၣ်လိၣ်သးလၢတၢ်ဆၢကိၣ်လိၣ်, တၢ်အဲၣ်မ့ၢ်နံၤ ဒီး အဂုၢ် အဂၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်, တၢ်ကြၢးဆူလီၤအီၤလၢ အလၢလၢပုၤဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲး လၢအမၤလိသကိးတၢ်တတီၤယီ အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲပိးလီၤ,ဖိသ့ၣ်တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲတဖၣ်

တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢ ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် ကဟဲစိၣ်အနီၢ်ကစၢ် တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲပိးလီၤဟံၣ် ဆူက့ၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤ က့ၤ တဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ တၢ်ဟဲစိၣ် နီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲပိးလီၤဆူက့ၤ လၢအလီၤမၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကွဲအီၤ အဂီၢ်တဖၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤက့ၤဖိတဖၣ် ကြၢးပၤအသးလၢ အကဟဲစိၣ်အတၢ်ဂီၤမူ တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲအလီၤယဲၢ်က့ၤ ဒီး ဖိဒ်ဖိသ့ၣ်တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲသ့ၣ်တဖၣ် ဆူက့ၤ န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်အဝဲသ့ၣ် သးပုၤနီၣ် အတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲတဖၣ်န့ၣ် ဒီး အတၢ်လီၤမၤကွဲန့ၣ်အီၤ သ့ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ. က့ၤ တဟံးန့ၣ်မူဒါ လၢ တၢ်ဟဲစိၣ် နီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲပိးလီၤ ဆူက့ၤ လၢအလီၤမၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကွဲအီၤ အဂီၢ်တဖၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တီၤပူၤ မူးသးဖုံတဖၣ်

ပအိၣ်ဒီး တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ယံၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ် ဖုၣ်ကိၣ်လၢ တၢ်ကမၤမူးသးဖုံလၢတီၤပူၤ ဒ်အမ့ၢ်, ဟီလိဝံ,က့ၤထီၣ်လၢခံကတၢ်တနံၤ ခရံၣ်အိၣ်ဖျဲၣ် တၢ်ဟးကသ့ၣ်ကသီ, ဒီး တၢ်အဲၣ်မ့ၢ်နံၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဆူလီၤ အတၢ်ဟ့ၣ်ဖိတဖၣ် ဖဲမ့ၢ်နံၤ အဝဲန့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဖဲအဖိနံၤအိၣ်ဖျဲၣ်ဆၢက့ၤ အနံၤန့ၣ်, လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလဲၣ်ဝဲအံၤအဂီၢ် တၢ်ကြၢးဆဲးကျိး က့ၤသရၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်

ပပူၤကိၣ်ဖိအတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး မ့ၢ်တၢ်အရူၤဒိၣ် ဒိၣ်မး လၢ မဲးဒူးစၢၣ်ကိၣ် ဒီး လၢကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ် ခဲလၢၣ် အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကမၤလီၢ်တံၢ် တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးလၢနဖိအဂီၢ် ဒီး ပုၤဖိသ့ၣ်ပုၤဂၤအဂီၢ်န့ၣ်, ဝံသးစူၤ လူၤပိၣ်မၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ယိယိဖိ လၢ လၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တက့ၢ်.

- ၁. တဘၣ်ဟံၣ်ပတုၣ်နသိလ့ၣ်ဖဲ ကျဲအကပၤလၢမုၢ်ထီၣ်တခီ (ကျဲမုၢ်ကပၤ လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပနီၣ်အလွဲၢ်ဘီ) ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ် လၢ နဖဲဆုၤနဖိဆူကိၣ် ဒီး ဟဲအိၣ်က့ၤနဖိလၢကိၣ် အဆၢကတီၢ် တဂ့ၤန့ၣ်တက့ၢ်. ကိၣ်အပၤကီၢ် တဲဘၣ်တ့ၢ်ပုၤလၢ တၢ်ဟံၣ် ပတုၣ်သိလ့ၣ် ဒီး ဟံၣ်လီၤဖိသ့ၣ်ဖဲ တၢ်ခီကျဲအလီၢ်န့ၣ် လီၤကၢ်ဒၣ်ဒ် တၢ်ဟံၣ်သိလ့ၣ် ဒီး တြီတံၢ်ယၣ် တၢ်ခီကျဲအယိ တၢ်ဟံၣ် ပနီၣ်အီၤဒ် တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီး ဒီးန့ၣ်စ့အိၣ်လိး-ticket သ့ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ၂. တၢ်လီၢ် မ့ၢ်အိၣ်လၢ နကဘၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤဆူ ကိၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤန့ၣ်, ဟံၣ်နသိၣ်လ့ၣ်လၢ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အလီၢ် လၢကိၣ်အ မဲၣ်ညါ မ့တမ့ၢ် လၢကျဲအမုၢ်န့ၣ် တကပၤတက့ၢ်.
- ၃. တဘၣ်ဟံၣ်နသိလ့ၣ်ဖဲ က့ကွၢ်သိလ့ၣ်အလီၢ်(ကျဲမုၢ်ကပၤ လၢအအိၣ်ဒီး အလွဲၢ်လၢအဲး) တဂ့ၤ. တၢ်လီၢ်အဝဲန့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ် မိၢ် ပါဒီးပုၤကိၣ်ဖိ လၢအလီၢ်ဘၣ် တၢ်ဟံၣ်သိလ့ၣ်အလီၢ်လီၤဆိ လၢအကဲထီၣ် တၢ်မၤစၢၤလၢအဂီၢ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၄. ဝံသးစူၤ မၤနဖိအိၣ်ကတီၢ်အသး လၢအကစံၣ်လီၤသိလ့ၣ် ဖဲနဖဲဆုၤအီၤဆူကိၣ် အခါ တက့ၢ်.
- ၅. ပုၤကိၣ်ဖိခဲလၢၣ် ကဘၣ်ခီကျဲဖဲ တၢ်ခီကျဲအလီၢ် အဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ၆. ဖဲနဖဲဟံးန့ၣ်က့ၤ နဖိလၢကိၣ်န့ၣ် တဘၣ်ဝံၣ်ဝံၣ်ယီၤ နစုဆူအဖိအအိၣ် ဒီး မၤအဖဲက့ၤခီကျဲတဂ့ၤ. ဝံသးစူၤ ဟံးန့ၣ်တၢ်ဆၢ ကတီၢ် လၢနကလဲၤဟံးန့ၣ်က့ၤနဖိ လၢနနီၢ်ကစၢ် တက့ၢ်.

တၢ်သမံသမိး တလါတဘျီ အတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢပၤကီၢ်ဝဲၤကျိၤ လၢတၢ်ကမၤလီၢ်တံၢ်ဝဲ တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးအတၢ်သိၣ် တၢ်သီတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်လူၤပိၣ်မၤထွဲတ့ၢ်အီၤ ဒီး ပပူၤကိၣ်ဖိခဲလၢၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး န့ၣ်လီၤ.

ကိၣ် တၢ်ဂီၤတဖၣ်

ကိၣ်တၢ်ဂီၤ ကဘၣ်တၢ်ဒိအီၤ ဖဲကိၣ်စးထီၣ် ထီၣ်သီအဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဆုၤလီၤဆိ လံာ်ဆူမိၢ်ပါအအိၣ် တချုးကိၣ်အတၢ်ဂီၤ ဘၣ်တၢ်ဒိဒီးအီၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပူၤကိၣ်အတၢ်ဂီၤန့ၣ် လီၢ်ဒၣ်လၢ တၢ်သးအိၣ်အဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သူ လီၤတဲစိ လၢကိၣ်

ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်အခွဲးလၢ အကိၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် အကိၣ်ခိၣ်အအိၣ် လၢကသူဝဲ ကိၣ်အလီၢ်တဲစိအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တီၤဒေးကိး ဖျါၣ်ဒဲး အိၣ်ဒီးလီၤတဲစိတဖျါၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကိးလီၤတဲစိန့ၣ် ကဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ မ့တမ့ၢ် ကိၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ယုးခွဲးလၢ တၢ်ကက့ၤဂၤလီၢ်ကွဲ လၢသကိးဖိအဟံၣ် ဖဲကိၣ်ပျါဝံၣ်အလီၢ်ခံန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်တခါလၢ အဘၣ်ထွဲဒီး ကိၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤဘၣ်. ပုၤလၢ အဆုၤထီၣ်ဆုၤလီၤပုၤ ကိၣ်ဖိဖဲ ကိၣ်ပျါအဆၢကတီၢ်တဖၣ် ကြူးကတဲၣ်ကတီၢ် မၤလီၤတံၢ်ဝဲတချုးဂီၤခိ ပုၤကိၣ်ဖိလဲၤဆူကိၣ်ဒဲးဘၣ် န့ၣ်လီၤ. (လံာ်တၢ်ဘိးဘၣ် သ့ၣ်ညါ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကိးလီၤတဲစိလၢဟံၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအရူၤဒိၣ်ဒိၣ်မး လၢတၢ်ကဆဲးကျိးလိာ်သး တဂၤဒီးတဂၤ ဘၣ်ထွဲဒီး သိလ့ၣ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအဂီၢ် တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.)

တၢ်ဂီၤမူ တၢ်သိၣ်တၢ်သီသန့

ဒ်ကီၢ်စၢဖျိၣ် အတၢ်ကွဲးဒီးခွဲးယၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အိၣ်ဝဲအသိး, ဟူၣ်ရၢၣ်ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၣ်၂-၂ စ့ၢ်ကိး အိၣ်တၢ်လံးဒီးအတၢ်ဂီၤမူ တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ, လၢအကြိၣ်ဝဲ တၢ်မၤလိတီၤဒၤဒီးသ့ၣ်တဖၣ် လၢအကဒုးန့ၣ်ဝဲ ဟံၣ်ဃီတၢ်ဂီၤမူတဖၣ် လၢအတအိၣ်ဒီး တီၤဒၤဒီးအ တၢ်န့ၣ်ကျဲ အတၢ်ပညိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နတၢ်သံကွၢ်,တၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤ,မ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ယးဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတခါအံၤန့ၣ်, ဝံသးစူၤ ကိးန့ၣ်ခိၣ် မ့တမ့ၢ် လံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်အဝဲဒၤဒီး လၢအလိတဲစီၣ်နီၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်ဝဲ ၃၅၃-၆၉၉၂ န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဟဲဟးဆူကွီ

မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ကွဲးမ့ၢ် ဒီး ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤလၢ အကဟဲဟးအိၣ်သကိးကွီ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဟဲအိၣ်သကိးကွီအဂီၢ်, မိၢ် ပၢ်တဖၣ် မ့ၢ်ကိးဆိ လိတဲစီၣ်ဆူကွီအဝဲဒၤဒီး မ့တမ့ၢ် ကွဲးဆိလိလံာ်ဆူကွီအဝဲဒၤဒီးန့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်မးတခါ န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ် ဂ့ၤဂ့ၤ, တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒ်လဲၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ် ပတဟ့ၣ်ကူၣ်န့ၤလၢ နကဟဲဟးအိၣ်သကိးကွီဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

- ◆ ဖဲကွီသရၣ် တအိၣ်လၢကွီဘၣ် အခါ.
- ◆ ဖဲကွီဖိဒီးသရၣ် မၤလိတီၤလၢတီၤဒၤဒီးပူၤ အခါ.
- ◆ တချူးတၢ်ဟးကသ့ၣ်ကသီ အဆၢကတီၢ် မ့တမ့ၢ် ဝံၤအလီၢ်ခံ.
- ◆ မ့ၢ်န့ၣ်လီၤဆိတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် ဟီလိဝံ မ့တမ့ၢ် မူးသးဖုံအနံၤတဖၣ်.
- ◆ ကွီထီၣ်အခိၣ်ထံးတနွံ မ့တမ့ၢ် အကတၢ်တနွံ.

ဖိသ့ၣ်လၢ အဟဲဟးအိၣ်သကိးကွီတဖၣ် ထီၣ်တၢ်ပုၤသးပုၢ် ကဘၣ်ဟဲဟးအံၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ မူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤ အဂ့ၢ်အကျိၤ

ကလံၤဒၤတၢ်ကစီၣ် KIJV ဒီး KOKK ကဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲ ကွီတထီၣ် ခိဖျိမူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤတဂ့ၤ အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ် တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤလၢ ကသမံသမိးဝဲ “တၢ်ပတုၣ်အကျိၤ” လၢKELOLAND လၢတၢ်ပတုၣ်ကွီ, တၢ်ထီၣ်ဝဲခဲၣ်ကွီ အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ ဘျးဝဲလိာ်အသးဒီး ကီၢ်ရၢၣ်အလီၤသန့တၢ်ကစီၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်စီၣ်မဲာ်စီၣ်နီၣ်ခဲအံၤအကျိၤအကျဲ ကကိးတဲကျါ ဝဲ ပုၤကွီဖိကိးဂၤဒဲး ဘၣ်ယး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအံၤ စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲကွီထီၣ် ဒီး တၢ်မၤလိအိၣ်အဆၢကတီၢ်ဒ်လဲၣ် မူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤ မ့ၢ်ကဲထီၣ်လၢ တၢ်ခုၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်စီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ် အခါ, ပုၤကွီဖိတဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအဟဲက့ၤန့ၣ်ဆူ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤကိးဂၤဒဲး တချူးဒ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ညိၣ်န့ၣ်အသိး ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တၢ်

တၢ်ဖုၣ်ကိၣ်ကိးဖျၢၣ်ဒဲးအိၣ်ဒီးအတၢ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တၢ်ဘျၢလၢတၢ်ကဘၣ်လူၤပိၣ်မၤထွဲအိၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်သံက့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်,တၢ် သူၣ်ကိၣ် သးဂီၤသးဘၣ်တံၢ်တၢ်မ့ၢ်အိၣ်ကြၢးဆဲးကျိးလိၤလိၤဆူကိၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.မဲးဒူးစၢၣ်တၢ်ဖုၣ်ကိၣ်မ့ၢ်ဝဲ “ဖံၣ်ဘၣ်အိၣ်အဲးစံ” (တၢ်မၤယူမၤဖိး ဇီးတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤလုလၢသကဲၣ်ပဝးလၢအဂ့ၤ)(PBIS-Positive Behavior Intervention and Support) အကိၣ်န့ၣ်လီၤ.ပပုၤကိၣ်ဖိးပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ပသ့ဝဲ “စုညါခိၣ်ညါတဖၣ်”(PAWS)အကျိၤအကျဲလၢပကမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ဟံၣ် သူၣ်ပံၤ သးလၢအဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

P – အိၣ်ဒီးလုလၢလၢအယံလၢ **A** – အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါထီၣ် **W** – အိၣ်ဒီးတၢ်ယုးယိၣ်ပးကဲ **S** – အိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး

သိလ့ၣ်ဘၢး တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ ဇီး တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး တဖၣ်

တၢ်ပၤဆှၢ ပုၤကိၣ်ဖိ လၢကိၣ်အသိလ့ၣ်ဘၢးအပူၤ (တၢ်သိၣ်တၢ်သီဘၣ်တၢ်)

- ၁. လုလၢသကဲၣ်ပဝးလၢအတဂ့ၤ လၢအကဲထီၣ်အသးလၢ သိလ့ၣ်ဘၢးအပူၤတဖၣ် တဘၣ်တၢ်ဝံသးစူၤအီၤဘၣ်, အါန့ၣ်အန့ၣ်, လၢခံက့ၤ တၢ်ကဟံးန့ၣ်ကွံၣ် အတၢ်ဒီးသိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ် တၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢအီၤလၢ အကသိၣ်နၢၤလီၤက့ၤအနီၢ်ကစၢ်အသး ဇီး မူမၤထွဲ ပုၤနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်ဟံးစုန့ၣ် ကျဲတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး အိၣ်ဒီးမူဒါပုၤပုၤ ဘၣ်ထွဲဒီးသိလ့ၣ်ဘၢး ဇီး ပုၤလၢအအိၣ်လၢ သိလ့ၣ်ဘၢးအပူၤခဲ လၢၢ် အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအမၤတံၢ်တံၢ် ပုၤနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး ဇီး တၢ်လၢ အဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီ လၢတၢ်ပူၤ တၢ်ဖျဲး လၢပုၤဒီးသိလ့ၣ်ဘၢးတဖၣ်အဂီၢ် တဘၣ်အိၣ်နီတမံၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ၃. ဖဲ ဖိသၣ် ဒီးထီၣ်သိလ့ၣ်,အိၣ်လၢသိလ့ၣ်အပူၤ,စံၣ်လီၤသိလ့ၣ်အခါ, ပုၤနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး အိၣ်ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကအံးထွဲ ကွၢ်ထွဲ, တီခိၣ်ရီၣ်မဲ အဝဲသ့ၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ၄. တၢ်ဂ့ၢ်အမ့ၢ်အတီၣ်ဒူးန့ၣ်ဝဲဒ်အံၤ, တၢ်လၢကိၣ်အသိလ့ၣ်ဘၢးန့ၣ်, မ့ၢ်ဒုၣ်ဒ်တၢ်မၤလိအတီၤဒေးတခါအယိ, တၢ်လီၢ် ဘၣ်လၢပုၤ ကိၣ်ဖိတဖၣ် ကဒိကနၢ်တၢ် ဒ်အဒိကနၢ်တၢ်လၢတီၤပူၤအသိး န့ၣ်လီၤ.
- ၅. ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အတမူမၤထွဲ သိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ မ့တမ့ၢ် ပုၤနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲ မ့တမ့ၢ်ပုၤဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါ တဂၤဂၤ လၢဟံးစုန့ၣ်ကျဲတၢ်လၢ သိလ့ၣ်ဘၢးအပူၤန့ၣ်, တၢ်ကဟံးန့ၣ်ကွံၣ် အတၢ်ဒီးသိလ့ၣ်ဘၢးသ့အတၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအသိး မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်, ဖိသၣ်ဝဲအံၤ အမိၢ်အပၢ် ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်က့ၤမူဒါ လၢအကဘၣ် လဲၤဆှၢအဖိဆူကိၣ် ဇီး လဲၤဟံးန့ၣ်က့ၤအီၤလၢကိၣ် လၢအနီၢ်ကစၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ၆. ပုၤကိၣ်ဖိ ကဘၣ်မူမၤထွဲ တၢ်သိတၢ်သီလၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဖဲအဒိကိၣ်အသိလ့ၣ်ဘၢး အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီး ကွီအသိလ့ၣ်ဘၢး တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတဖၣ်..

- ပှၤနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး က ရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ် လီၤဆ့ၣ်နီၤတဖၣ် တဘျီၣ်တဘျီၣ်ၤ သ့ၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ထီၣ်တၢ် မူမၤထွဲ ပှၤနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤတဖၣ် ဒီး ယုးယီၣ်ပးကဲတၢ်တက့ၢ်.
- သံးညါသူးမိၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ် တဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၤအိၣ်ဘၣ်.
- နကဘၣ်ဆ့ၣ်နီၤလၢ နလီၤဆ့ၣ်နီၤအဖီခိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢထၢၣ် တဘၣ်တၢ်ဝံသးစူၤအိၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပှၤက့ၢ်ဂီၤဒီး တၢ်ပိးတၢ်လီၤခဲလၢၣ် ကဘၣ်အိၣ်လၢ သိလ့ၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- ဟံးနစုလၢ နနီၢ်ကစၢ်အလီၤ ထီၣ်တက့ၢ်. ထီၣ်တၢ် ယုးယီၣ်ပးကဲပှၤဂၤ ဒီး အတၢ်လီၤ တက့ၢ်.
- တၢ်အ့ၣ်လီၤဆိးက့ၢ်လိၣ်သး, တၢ်ထီၣ်လိၣ်သး, တၢ်ထူလိၣ်သး, တၢ်ဆိၣ်လိၣ်သး, တၢ်ဒုးပှၤတၢ်ပှၤဂၤအ ခိၣ်, တၢ်ထူးပှၤလိၣ်သး တဖၣ် တဘၣ်တၢ်ဝံသးစူၤအိၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲအိၣ်လၢ သိလ့ၣ်ပူၤအခါ ကဘၣ်ကတိၤ အဲးကလံးကျိၣ်, ဒ်တီၤဒေးပူၤ အသိးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကိးပသု ဒီး ကိးယါတၢ် တဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၤအိၣ်ဘၣ်. (ဖဲနအိၣ်လၢသိလ့ၣ်ဘၢးပူၤအခါ နကဘၣ် ကတိၤတၢ်သိၣ်ထဲ သိးသိးဒီး နကတိၤတၢ်လၢတီၤဒေးပူၤ န့ၣ်လီၤ.)
- တၢ်ကမ့ၢ်ခဲလၢၣ် တၢ်ကဘၣ်တ့ၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်လၢ တၢ်ကမ့ၢ်အဒၤပူၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်တၢ်, အိၣ်တၢ်လၢသိလ့ၣ်ဘၢးပူၤ တဘၣ် တၢ်တူၢ်လီၤအိၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- နမ့ၢ်မၤဟးဂီၤ ကွီအသိလ့ၣ်ဘၢး တမံၤမံၤန့ၣ်, နကဘၣ်က့ၢ် အပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကွံာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢသိလ့ၣ်အပူၤ တဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၤအိၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကဘၣ် နွံးလီၤ ဇံးဖး ကိးဘျီဒဲး န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် တၢ်ကမၣ်အခံတဖၣ်

တၢ်မၤကမၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်တြီတၢ်ယၣ်တၢ်တ စီၤတလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ထူးကွံာ် တၢ်ဒီးကွီအသိလ့ၣ်ဘၢးသ့ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၣ်တဖၣ် ယုးဒီး တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲ ထီၣ် တၢ်ကမၣ်အခံ လၢကွီပူၤတဖၣ် စ့ၢ်ကိး သ့ၣ် န့ၣ်လီၤ.

လုလၢ်သကဲၣ်ပဝးလၢအတဂ့ၤ ဒီး, မ့တမ့ၢ် တၢ်တမၤထွဲ သိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် တၢ် ကမၣ်အခံတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် တၢ်ကမၣ်အခံတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်မၤလီၤတၢ်အိၣ် ဒ်သိးပှၤကမၤထွဲဝဲ တခါဘၣ်တ ခါ ဒ်အဖျါလၢလၢအံၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

ကိုသိလှန်တတ်လဲတတ်ကု - လုလင်သက်ပဝး လာအတကြားတဘဉ် ဒီး တင်လာအပိတ်ထွဲထီၣ်အခံတဖဉ်

	တင်မကမဉ် ၁ဘျီ	တင်မကမဉ် ၂ဘျီ	တင်မကမဉ် ၃ဘျီ	တင်မကမဉ် ၄ဘျီ	တင်မကမဉ် ၅ဘျီ
<p>တင်မကမဉ် ပတီၣ် ၁</p> <ul style="list-style-type: none"> • ဆာထာၣ်,ဟး ဖဲသိလှန် လဲတင် အဆာကတီၣ် • ကွံၣ်တင်ဖိတင်လံၤ • သိၣ်သဲဒိၣ်,သိၣ်ကထူၣ် ဘးလီ • မၤလီၤတပိုင်တင် • အိတင်,အိတင် 	<p>တင်ဟ့ၣ်ပလီၣ်-ပုၤနီၣ် သိလှန် ကတဲတင်ဒီး ပုၤကွံၣ်ဖိ</p>	<p>တင်ဟ့ၣ်ပလီၣ်- ပုၤနီၣ် သိလှန်,ဝံစိၣ်တီဆုၤ အပုၤနဲၣ်တင်,ဒီး ကွံၣ် ခိၣ် ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၣ် ပာ်</p>	<p>တင်သိၣ်ကုၤသိကုၤ လာအဖိးသဲစး က ဘဉ်တင်ကွဲးနီၣ်ကွဲး ဃါ,ကွဲးလီၤအီၤဆူ DDNအပူၤ န့ၣ်လီၤ.</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆုၤအပုၤနဲၣ် တင် မ့တမ့ၢ် ကွံၣ်ခိၣ် ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၣ်ပါ</p>	<p>တင်ဒုးအိၣ်ယံၣ်ထီၣ် တင် မ့တမ့ၢ် ကွံၣ်က ဟ့ၣ်အီၤတင်ကမဉ် လာအဂၤတခါခါ</p> <p>ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ် တင် ကကိးအိၣ်ဖိုင်မိၣ်ပါ</p> <p>တင်မကမဉ်သိၣ် လှန်ဘား အတင် သိၣ်တင်သိကဘဉ် တင် ကွဲးနီၣ်ကွဲး ဃါအီၤ ဝံၤ တင်က ကိးဆဲးကျိးမိၣ်ပါ</p>	<p>ကဲထီၣ်တင်မကမဉ် တင် အပတီၣ်၂</p>
<p>တင်မကမဉ် ပတီၣ် ၂</p> <ul style="list-style-type: none"> • တင်ကတီၤလာအတ ကြားတဘဉ် • တင်နဲၣ်စုနဲၣ်ခိၣ်လာအ တကဆိ • တင်တယုးယီၣ်ပးကဲပုၤ နီၣ်သိလှန်ဖိဒီးပုၤဂုၢ် ပုၤ ဂၤ • ကိးမံၤပိၤသဉ်ပုၤဂၤ • မၤအုနုပုၤဂၤ • တင်တီၢ်လီၢ်ကွဲးလိၣ်သး တဂၤဒီးတဂၤ • ကွဲးဘဉ်အါလီၢ်ဆုၣ်နီၤ မ့တမ့ၢ် သိလှန်ဘား • ထူပဲၣ်တင် • လီတင်,လီအိၣ်ပုၤဂၤ 	<p>တင်ဟ့ၣ်ပလီၣ်- ဘားအတင်သိၣ်တင် သီ</p> <p>တင်တဟ့ၣ်ဒီးလာအီၤ သိလှန်ဘား တ နံၤ</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆုၤအပုၤနဲၣ် တင်ဒီး ကွံၣ်ခိၣ် ကကိး ဆဲးကျိး မိၣ်ပါ</p>	<p>ဘားအတင်သိၣ်တင်သီ</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆုၤအပုၤနဲၣ် တင်ဒီး ကွံၣ်ခိၣ် ကကိး ဆဲးကျိး မိၣ်ပါ</p> <p>ပုၤကွံၣ်ဖိ ကဘဉ်ထံၣ် လိၣ်အသးဒီးကွံၣ်ခိၣ်</p> <p>တင်တဒုးဒီးလာအီၤ သိဘုၣ်ဘား ၂နံၤ</p>	<p>ဘားအတင်သိၣ်တင်သီ</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆုၤအပုၤနဲၣ် တင်ဒီး ကွံၣ်ခိၣ် ကကိး ဆဲးကျိး မိၣ်ပါ</p> <p>ပုၤကွံၣ်ဖိ ကဘဉ်ထံၣ် လိၣ်အသးဒီး ကွံၣ်ခိၣ်</p> <p>တင်တဒုးဒီးလာအီၤ သိလှန်ဘား ၃နံၤ</p>	<p>ကဲထီၣ်တင်မကမဉ် တင် ပတီၣ် ၃</p>	

<p>တၢ်မၤကမၢ်ပတီၢ် ၃</p> <ul style="list-style-type: none"> • အံၤလိာ်သး, မၤဒၢလိာ်သး • မၤဟးဂီၤတၢ် • ကဲထီၣ်တၢ်ပျံၤတၢ်ဖးလၢ တၢ်ပူၤတၢ်ဖျးအဂီၢ်... တၢ်ကတိၤ,တၢ်ကွဲး, မ့တ မ့ၢ် နီၣ်ခိၣ်နီၣ်ခိ • ဟ့ၣ်တၢ် • ကတိၤဆါသ့ၣ်ဆါသးတၢ် • ဂၢၢ်ဂၢၢ်စၢၢ်စၢၢ် ဆူ ပှၤခဲခိၣ် ကဲန့ၢ် 	<p>ဝံစိာ်တီၢ်ဆူပှၤန့ၣ် တၢ် ဒီး ကိုခိၣ် က ကိးဆဲးကျိး မိာ်ပာ်</p> <p>ပှၤကိုဖိ ကဘၣ်ထံၣ် လိာ်အသးဒီး ကိုခိၣ်</p> <p>*ပှၤကိုဖိ ကဘၣ်အိၣ် ယံာ်ထီၣ်လၢကို ၁နံၤ ကိုခိၣ်မ့ၢ်ဆါတၢ်ဝဲ</p> <p>တၢ်တဖးဒီးလၢအိၤ ကိုအသိလ့ၣ်ဘၢ ၅သိ</p>	<p>ဝံစိာ်တီၢ်ဆူပှၤ န့ၣ်တၢ် ဒီး ကိုခိၣ် ကကိးဆဲးကျိးမိာ်ပာ်</p> <p>ပှၤကိုဖိ ကဘၣ်ထံၣ် လိာ်အသးဒီး ကိုခိၣ်</p> <p>*တၢ်တြိယၢ်လၢကို အချၢ,တၢ်တြိယၢ် လၢကိုပူၤ လၢ ၂-၄ သီအတီၢ်ပူၤ တၢ်တြိယၢ်လၢကို ပူၤကဘၣ်တၢ်မၤအိၤ ကိုခိၣ် မ့ၢ်မၤတၢ်ဆါ တၢ်</p> <p>တၢ်တဖးဒီးအိၤ သိ လ့ၣ်ဘၢး လၢ ၇-၁၀ သီအတီၢ်ပူၤ-ဝံစိာ်တီၢ် ဆူပှၤန့ၣ်တၢ် မ့ၢ်ဆါ တၢ်ဝဲ</p> <p>မ့ၢ်မၤဟးဂီၤသိလ့ၣ် ဘၢး ကဘၣ်ဟ့ၣ်ကျၢ တၢ်ဟးဂုၢ်ဟးဂီၤအ ပူၤ</p>	<p>ကဲထီၣ် တၢ်မၤကမၢ် ပတီၢ် ၄</p>		
<p>တၢ်မၤကမၢ် ပတီၢ် ၄</p> <ul style="list-style-type: none"> • သံး,ညါသူ,မိာ်,အဂၤ • တၢ်စုကဝဲၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ် ဟ်လီၤသး 	<p>ဝံစိာ်တီၢ်ဆူမူဒါခိၣ်ဒီး ကိုခိၣ်ကကိးဆဲးကျိး မိာ်ပာ်</p> <p>ကိုဖိကထံၣ်လိာ်သး ဒီးကိုခိၣ်</p> <p>*တၢ်တြိယၢ်လၢကို အချၢ,တၢ်တြိယၢ် လၢကိုပူၤ လၢ ၃+သီ အတီၢ်ပူၤ-ကဘၣ်တၢ် မၤအိၤကိုခိၣ် မ့ၢ်မၤတၢ် ဆါတၢ်ဝဲ</p> <p>တၢ်တဖးဒီးလၢအိၤ သိလ့ၣ်ဘၢး ၅-၁၅သိ ဝံစိာ်တီၢ်ဆူမူဒါခိၣ်မ့ၢ် ဆါတၢ်ဝဲ</p> <p>ကိုအပၤကီၢ် ကဘၣ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအိၤ</p>	<p>ကဲထီၣ် တၢ်မၤကမၢ် ပတီၢ် ၅</p>			

<p>တၢ်မၤကမၤ ပတီၢ် ၅</p> <ul style="list-style-type: none"> • စုကဝဲၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံး လီၤသး • သူလၢ်မ့ၣ် မ့တမ့ၢ် မ့ၣ်နွံး လၢသိလ့ၣ်ဘၢး အပူၤ 	<p>ကိုအပၤကီၢ်ကဘၣ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအီၤ</p> <p>တၢ်တမၤအဒိးသိလ့ၣ် ဘၢး လၢဒိတနံၣ်ညါ အတီၢ်ပူၤ...လီၤခံတနံၣ် ကဒိးသိလ့ၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်တၢ်စံၣ်ညါဆၢတၢ် အီၤလၢ ပုၤပၤဆုၤရဲၣ် ကျဲၤတၢ်</p> <p>*တၢ်တြီယၣ်တၢ်လၢကို ကဘၣ်တၢ်စံၣ်ညါဆၢ တၢ်အီၤလၢ ပုၤပၤဆုၤ ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်</p>				
--	--	--	--	--	--

*တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် တၢ်တြီယၣ်လၢကိုချၢ(OSS), တၢ်တြီယၣ်လၢကိုပူၤ(ISS)ခဲလၢ် ကအိၣ်လၢ ကိုခိၣ် အတၢ် ဆၢတၢ်အဖီ ခိၣ်လီၤ.

စုကဝဲၤ တၢ်ပိးတၢ်လီၤ လၢကို

ကိုသ့ၣ်တဖၣ် ကြၢးကဲထီၣ်တၢ်အဒိအတၢ် မ့ၢ်လၢ ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိတၢ်လံအီၤ ဘၣ်ယးတၢ်တီၢ်နီၣ်ဖံးယၢ် ဒီး တၢ်ယူးယိၣ်ပးကဲ တၢ် သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် အယိန့ၣ်လီၤ. ကိုသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့,တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး,ဒီးတၢ်သ့ၣ်မံသးမ့ၢ် သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်သပုၤကတၢၢ် လၢပုၤကိၣ်ဖိ,ပုၤမၤတၢ်ဖိ,ဒီးပုၤတဝၢတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီသန့ ကြိၣ်ပဲယံးယံးလၢ တၢ်တဘၣ်ဟဲစိၣ်န့ၣ် တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ်(စုကဝဲၤဒ်အမ့ၢ် ကျိအလုၣ်ကလုၣ်,ယဲၣ်ဒိအကလုၣ်ကလုၣ်,စုကဝဲၤပိးလိတဖၣ်,တၢ်လၢအအိၣ်ဒီး အသံးအကၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် အသးသမူအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ လၢအဘၣ်တၢ်ဂံၢ်ယုၣ် အီၤလၢ အမ့ၢ် တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးတၢ်,ဒုးအိၣ်ထီၣ်နီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး,မ့တမ့ၢ် မၤသံတၢ်သ့တဖၣ်) ဆူကိုပူၤ မ့တမ့ၢ် ကိုအ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤ လုၤတက့ၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချ့န့ၣ် တၢ်စုကဝဲၤတမံၤလၢ်လၢ လၢပုၤကိၣ်ဖိအအိၣ်န့ၣ် တၢ်ကကိးအမိၢ် အပၢ်တဘျီယိ န့ၣ်လီၤ. စုကဝဲၤလၢတၢ်ဟံးန့ၣ်ကွံၣ်အီၤန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ဆုၤထီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤဆူ ပၤကီၢ်အအိၣ် န့ၣ်လီၤ.ပုၤကိၣ်ဖိအ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အတၢ်ဟံးလီၤသးယၢ်မနၤအံၤ ကဘၣ်တၢ်ကွံၣ်ထံဆိကမိၣ်အီၤ လီၤတၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်က ဆုၤထီၣ်အီၤဆူ ပၤကီၢ်အအိၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.တၢ်သိၣ်ယိၣ်သီယိၣ် လၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ် ဂဲၤလၢ အဖိးသဲးန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်လုၤပိၣ်မၤထွဲအီၤ လၢကိုခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကျိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တၢ်ကစိၣ်န့ၣ်အီၤဆူ ကိုအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ,ကိုအသိလ့ၣ်ပူၤ,မ့တမ့ၢ် သိလ့ၣ်တကလုၣ်ဂ့ၤတ ကလုၣ်ဂ့ၤ လၢတၢ်သ့အီၤလၢကိုအဂီၢ်, လၢကိုတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တဖျါဂ့ၤတဖျါဂ့ၤအပူၤ,မ့တမ့ၢ် တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲ ဘၣ်ယးဒီး ကို တမံၤလၢ်လၢအပူၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွံၣ်ကပၢ်ကွံၣ်တၢ် ကြၢးမ့ၢ်ဒ် ပုၤလၢအစိၣ်စုကဝဲၤ လၢအလုၤပိၣ်ထွဲ အိၣ်မူလၢတၢ်သိၣ်တၢ် သီအဖီလၢ်တဖၣ်အဂီၢ်, ကျိလၢတၢ်သ့အီၤလၢ တၢ်ကခးသိၣ်အီၤဖဲ တၢ်ဂဲၤလီၤကွဲၤပုၤ ဝးထီၣ်အဆၢကတီၢ်, ကျိ မ့တမ့ၢ် ကျိကလံၤ တဖၣ် ဖဲတၢ်ဟံးပနီၣ် တၢ်ခးကျိအလီၢ်, တၢ်ဒုးန့ၣ်ကျိအလီၢ်, ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ကိုအတၢ်သိၣ်လိတဘျီအဂီၢ် လၢတၢ်ကသူကျိ ဒ်လဲၣ်အ ဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဇံးဖး- ZPass

ဇံးဖး ဘဉ်တၢ်လိာ်ဘဉ်အီၤ လၢပုၤကိဖိကိးဂၤဒဲး စးထီၣ်တီၤဖိသဉ်တုၤယဲၢ်တီၤ လၢအဒိး ကိအသိလုၣ်ဘၢး တ ဖဉ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ တၢ်ကွၢ်ကဟ်ကွၢ်အီၤ သ့ဒုၣ်ထဲလၢ မိၢ်ပၢ်မ့ၢ်ကွဲးစဲလီၤအမံၤလၢ တၢ်ထုးကွၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ဒိးကိအသိလုၣ်ဘၢး ဒိး တၢ်တဟံးန့ၣ်ဝံစိာ်တီၤဆုၢ်တၢ်အဂ့ၢ်အဝီတၢ်အၢၣ်လီၤ အလံာ်ပုၤအခါ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိဖိကိးဂၤဒဲး ကဘဉ်ခွဲးလီၤအဇံးဖး ကိးဘျီဒဲး ဖဲအဒိးထီၣ်သိလုၣ်ဘၢး ဒိးစံာ်လီၤသိလုၣ်ဘၢး အခါ, အဝဲအံၤမ့ၢ် တၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ကဘဉ်မၤထွဲအီၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်တမူမၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သိအဝဲအံၤ ကဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ် ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံ နီလုၣ်အံၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်မၤကမဉ် ၁ဘျီ = တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်
- တၢ်မၤကမဉ် ၂ဘျီ = တဒိးဘဉ်လၢၤ သိလုၣ်ဘၢး ၁နံၤ
- တၢ်မၤကမဉ် ၃ဘျီ = တဒိးဘဉ်လၢၤ သိလုၣ်ဘၢး ၂နံၤ
- တၢ်မၤကမဉ် ၄ဘျီ = တဒိးဘဉ်လၢၤ သိလုၣ်ဘၢး ၃နံၤ
- တၢ်မၤကမဉ် ၅ဘျီ = တဒိးဘဉ်လၢၤ သိလုၣ်ဘၢး ၄နံၤ
- အဂ့ၢ်အဂၤ....

ဘဉ်ထွဲဒိး ပုၤကိဖိအဇံးဖးအံၤ ပုၤကိဖိကဘဉ် ဟံးန့ၣ်မူဒါ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိဖိမ့ၢ်လိာ်ဘဉ် ဇံးဖးအသိန့ၣ် အဝဲကဘဉ်ဒုး သ့ညါ ကိအဝဲဒၤဒး ဒိး ပုၤနီသိလုၣ်ဘၢး တဘျီယီ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကတလဲ ဇံးဖးအသိတဘျီအဂီၢ် အပူၤမ့ၢ်ဝဲ ၅ဒိလၢၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိဖိ တၢ်ဖံးတၢ်မၤ တဖဉ်

တၢ်ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့ တၢ်ဖံးတၢ်မၤ တဖဉ်

တၢ်ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်ဖံးတၢ်မၤ လၢလၢ်တဖဉ်အံၤ အိၣ်ကတဲာ်ကတီၤအသးလၢ ပုၤဖိသဉ်လၢ ဝ့ၢ်ဟူၣ်ရိၣ် ကမျၢၢ်တီၤဖုၣ်ကိ တဖဉ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

- ▶ တီၤဖုၣ်ကိပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
  - ▶ တၢ်မၤဂုၤထီၣ်ပသိထီၣ်တၢ်မၤလိ အတီၤဒၤဒး
  - ▶ တီၤဘျီကိလၢဖိသဉ်လၢအတၢ်လိာ်ဘဉ်လီၤဆိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
  - ▶ တၢ်ကတီၤကျိၣ်,တၢ်ကတီၤ,ဒိးတၢ်န့ၣ်ဟူၣ်တၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
  - ▶ မဲၣ်ချဲတၢ်ထံၣ်က့ကွဲၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
  - ▶ တၢ်မၤလိအတီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
  - ▶ တၢ်တီၤစၢၤမၤစၢၤအဒးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
  - ▶ ကိအကသံၣ်သရၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
  - ▶ အအဲးစံးအဲလံာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
  - ▶ ပုၤဂ့ၢ်ဝီအပုၤမၤတၢ်ဖိ
  - ▶ တၢ်မၤလိတၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်အတီၤဒၤဒး
  - ▶ တၢ်မၤစၢၤမၤဂုၤထီၣ်နီၢ်ခိ/တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
  - ▶ တၢ်မၤကိၢ်ထီၣ်သ့ၣ်ထံတၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲ
- *ဘိၣ်သိၣ်ကိပုၤဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
  - *တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိတၢ်အသရၣ်
  - *ပုၤလၢအမၤတၢ်လၢကိဒိးဟံၣ်အဘၢၣ်စၢၤ
  - *ပုၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ

ကိုအတတ်အိန်

ကိုအတတ်အိန်-ဂီၤဒီးမုၢ်ထုၣ်တၢ်အိန်ဖဲတီၤဖုၣ်ကို

ကိးနံၣ်ဒဲး ဖဲကိုထီၣ်အိန်ထံးကတၢၢ်တသီ, ကိုကဆုၤလီၤဖဲ ကိုတၢ်အိန်အလံာ်ဆူဟံၣ် လၢမိၢ်ပၢ်ကဘၣ်မၤပုၤလီၤဖဲ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တနံၣ်တဘျီ မိၢ်ပၢ်ကဘၣ်မၤပုၤလီၤ ကိုတၢ်အိန်အလံာ်အဖဲအံၤ န့ၣ်လီၤ. လံာ်အဖဲအံၤ တၢ်မၤပုၤလီၤအီၤတဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤ ဖဲကို ထီၣ်နံၣ်အဆၢကတီၢ် သ့ၣ်ဒၣ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ.

ပသုၣ်တၢ်ပုၤတၢ်ဆါ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ အကျိၤအကျဲၤလၢ ပကမၤနီၣ်မၤယါဖဲ တၢ်အိန်တၢ်အီၤအဂ့ၢ်အကျိၤ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကြၢးဟံၣ်န့ၣ်စ့ၤလၢ အဖိအတၢ်အိန်အပူၤအဂီၢ် ဒ်သိးစ့ၤအိန်ထီၣ်တီၢ် လၢအတၢ်အိန်အပူၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.နမၤကိုတၢ်အိန် အပူၤဘၣ်မုၢ်ဘါဒါ မၤစၢၤနၤလၢ နထၢန့ၣ်နဖိအစ့ၤလၢ တၢ်အိန်အဂီၢ်သ့ၣ် မ့တမ့ၢ် နထၢန့ၣ်အီၤလၢနနီၢ်ကစၢ် လၢခိၣ်ဗျူထၢၣ် ပုၣ် ယဲၤသန့အပူၤ ဖဲ myschoolbucks.com သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. စ့ၤလၢအအိန်လီၤတဲာ် လၢနဖိအတၢ်အိန်အဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ကစီၣ်ခီ အီၤ ဆူညါတနံၣ် လၢနဖိအတၢ်အိန်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တီၤပူၤတၢ်န့ၣ်ထံ လၢအအိန်ဒီးအပူၤ ဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၢ်စ့ၢ်ကိးအီၤ လၢပုၤဖိသ့ၣ်လၢ အအဲၣ်ဒီးပူၤအီၤဖဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ထံအကိတဆံ အပူၤမ့ၢ်ဖဲ ၄ဒီလၢၢ် န့ၣ်လီၤ.ဖဲမုၢ်ထုၣ်ခါတၢ်အိန်အဆၢကတီၢ် ဖိသ့ၣ်ပူၤအီၤတၢ်န့ၣ်ထံတခွး ၀.၄၀ ဖဲး သ့ၣ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤလၢ အကဖဲအိန်သသကိးတၢ်ဒီး အဖိလၢကိုန့ၣ် လီၤ. မုၢ်နံၣ်လၢနဆိမိၣ်လၢ နကဖဲအိန်သ ကိး မုၢ်ထုၣ်တၢ်အိန်ဒီးနဖိလၢကိုန့ၣ်, ကိးဆဲးကျိးကို တချုးဂီၤခီ ၉:၀၀နံၣ်ရံၣ် အဆၢကတီၢ် တက့ၢ်.

နမ့ၢ်လီၢ်ဘၣ် တၢ်အိန်လီၤလီၤဆီဆီန့ၣ်, ဝံသးစ့ၤ မၤနမိၢ်နပၢ်ကိးဆဲးကျိး ပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ် မ့တမ့ၢ် ကိုတၢ်အိန်အဖဲဒီးဒီး အဲၣ်ဒီးအဲၣ်ဒီး ကမၤစၢၤနၤ တၢ်လၢနလီၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ဆဲးကျိး အဖဲဒၣ် ရှူၤဖဲခါ, ကိုတၢ်အိန်အပူၤန့ၣ်တၢ် ဖဲ ၆၀၅-၃၅၃-၆၉၀၉ မ့တမ့ၢ် လီၤပရၢဖဲ Amanda.schumacher@k12.sd.us တက့ၢ်.

ကိုးကွယ်ရကတတ်သည့်တရားဝင်ကျိုး-USDA- တတ်ကွယ်တလီပုဂံနီတဂၢ လံာ်ရၢလီၤ

တတ်အိၣ် ဒီး တတ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဝဲၤကျိၤ(FNS)အတတ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ တတ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ တတ်ရဲၣ်တတ်ကျဲၤ, ကိၢ်စဲၣ်ဒီးလီၤကဝီၤ ခၢၣ်စးကရၢ, ဒီး အပုၤဒီးန့ၣ်တတ်ဖိၣ်လၢာ်, ကဘၣ်ဆုၤလီၤဝဲ တတ်ကွယ်တလီပုဂံနီတဂၢ လံာ်ရၢလီၤ လၢလံာ်သ့ၣ်တဖၣ် အံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်အဖျါလၢ ကိၢ်စၢၤဖိၣ် ပုၤကမုၢ်တတ်ခွဲးတတ်ယၢာ် တတ်သိၣ်တတ်သိၣ် ဒီး ကိၢ်အမဲၤရကၢ တတ်သ့ၣ်တတ်ဖျးဝဲၤကျိၤ(USDA) ပုၤကမုၢ်တတ်ခွဲးတတ်ယၢာ် တတ်သိၣ်တတ်ဘျါ ဒီး သန့တဖၣ် အပူၤအသိးန့ၣ်, ယုၢ်အဲးစံးဒ်အ့ၣ် အခၢၣ်စးကရၢသ့ၣ်တဖၣ်, အဝဲၤဒီးသ့ၣ်တဖၣ်, ဒီး အပုၤမၤတတ်ဖိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, ဒီး တတ်ကရၢကရီၤလၢ အမၤသကိးတတ် မ့တမ့ၢ် ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတတ်လၢ ယုၢ်အဲးစံးဒ်အ့ၣ် အတတ်ရဲၣ်တတ်ကျဲၤအပူၤတဖၣ် ဘၣ်တတ်တြီၤယၢာ်အဝဲၤသ့ၣ်လၢ အကကွယ်တလီပုၤဂၢ ခိဖျိ ကလုာ်န့ၣ်,ဖံးညၣ်အလွဲၤ,ထံကိၢ်လၢအအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်တုၢ်,မုၢ်ခွါ,က့ကွဲၣ်,သးနံၣ်,မၤဆၢက့ၢ်တတ်အၢ မ့တမ့ၢ် မၤကၣ်က့ၢ်တတ်အၢ လၢအပူၤကွဲၣ် လၢပုၤကမုၢ်တတ်ခွဲးတတ်ယၢာ်တဖၣ် အတတ်ဟူးတတ်ဂဲၤ တခါခါပူၤ လၢအဘၣ်တတ်တိၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲ မ့တမ့ၢ် ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤလၢ ယုၢ်အဲးစံးဒ်အ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအိၣ်ဒီး ကွၢ်ဂီၤတလၢပုၤ လၢအလီၢ်ဘၣ်တတ်ယုၤထၢ အတတ်ဆဲးကျိး လၢတတ်ရဲၣ်တတ်ကျဲၤ အတတ်ဂ့ၢ်တတ်ကျိၤအဂီၢ်တဖၣ် (အဒိ. ပုၤမဲၣ်တထံၣ်တတ်အလံာ်, လံာ်မဲၣ်ဖျါၣ်ဖးဒိၣ်, တတ်ဖိၣ်ယၢာ်တတ်ကလုာ်လီၤလုာ်ကွီၤ, အမဲၤရကၢပုၤတတ်တသ့အကျိၣ်, အဂ့ၢ်အဂၢၤတဖၣ်) ကြၢးဆဲးကျိး ခၢၣ်စးကရၢ(ကိၢ်စဲၣ်မ့တမ့ၢ်လီၤကဝီၤ) တတ်လီၢ်ဖဲ အပတံထီၣ် တတ်န့ၣ်ဘျးန့ၣ်ဖိၣ်အလီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအနၢ်တအၢ,အနၢ်ယၢ မ့တမ့ၢ် ကတိၤတတ်ကိၣ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ် ကြၢးဆဲးကျိး ယုၢ်အဲးစံးဒ်အ့ၣ် ခိဖျိ ကိၢ်စၢၤဖိၣ်တတ်စိၣ်ဆုၤကရၢ ဖဲ 800-877-8339 န့ၣ်လီၤ.အါန့ၣ်အန့ၣ်, တတ်ရဲၣ်တတ်ကျဲၤ အတတ်ဂ့ၢ်တတ်ကျိၤတဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် လၢကလုာ်ဂၢအကျိၣ်အိၣ်ဝဲ တမ့ၢ်ထဲလၢကိၢ်လၢကျိၣ် တခါစီၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

လၢတတ်ကပတံထီၣ် တတ်ရဲၣ်တတ်ကျဲၤ လၢတတ်ဆိးထီၣ်တတ်ကွယ်တလီတတ်အဂီၢ် ,မၤပုၤလီၤလီၤ ယုၢ်အဲးစံးဒ်အ့ၣ် တတ်ရဲၣ်တတ်ကျဲၤတတ်ကွယ်တလီတတ်-လံာ်လၢ တတ်မၤပုၤလီၤအီၤအဂီၢ် အမံၤမ့ၢ်ဝဲ (AD-3027) ဒီးဘၣ်တတ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤဖဲ ပုၤယဲၤသန့... http://www.ascr.usda.gov/complaint_filing_cust.htm1, ဒီးဖဲယုၢ်အဲးစံးဒ်အ့ၣ် အဝဲၤဒီးတဖျါၣ်ဂ့ၢ်တဖျါၣ်ဂ့ၢ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် ကွဲးလံာ်ဆူ ယုၢ်အဲးစံးဒ်အအိၣ် လၢအဟံၤယုၢ်ဒီးတတ်ဂ့ၢ်တတ်ကျိၤ အလၢအပုၤ လၢတတ်လီၢ်ဘၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ် တက့ၢ်. လၢနကယုၤန့ၣ် လံာ်ဆိးထီၣ် တတ်ဂ့ၢ်တတ်ကျိၤဝဲအံၤအဂီၢ်, ကိး (866)-632-9920 တက့ၢ်. ဆုၤထီၣ်လံာ်လၢနမၤပုၤလီၤအီၤ မ့တမ့ၢ် လံာ်လၢနကွဲးအီၤဆူ...

- (1) Mail: U.S. Department of Agriculture
Office of the Assistant Secretary for Civil Rights
1400 Independence Avenue, SW
Washington, D.C. 20250-9410
- (2) Fax: (202) 690-7442; or
- (3) Email: program.intake@usda.gov.

တတ်ကရၢကရီၤအဝဲအံၤ မ့ၢ်တတ်ခွဲးတတ်ယၢာ်တုၤသိးထဲသိး အတတ်ကရၢကရီၤန့ၣ်လီၤ.